

„Nem sokáig lesznek önök uralmon,“ mondotta Iorgának Trancu-lasi a Kamara mal ülésén

Izgalmas viták és kedélyes közbeszólások — Iorga nem azonosítja magát a Neamul Romanesc cikkeivel — Panamak a játékbankok körül — Leszállítják a cukor behozatali illetékét — Megszavazták az uttörvényt.

Heves szócésata Iorga miniszterelnök és Trancu-lasi között

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén a földparcellázással kapcsolatos igazságtalanságokat tető szövé Ghelmegeanu nemzeti-parasztpárti képviselő. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter megnyugtató kijelentéseket tett. Ekkor lépett az ülésterembe Iorga, akit a többség tapsal fogadott. Radulescu gheorghista képviselő kérdést intézett Iorga miniszterelnökhöz, hogy a nemzeti hozzájárulásra vonatkozóan osztja-e Argetoianu álláspontját, vagy pedig azonosítja magát a Neamul Romanesc elutasító cikkével.

Iorga: Engem nem lehet arra kényszeríteni, hogy olyat mondjak, amit nem akarok! A Neamul Romanesc cikkével nem azonosítom magam.

Cuza ezután a bucaresti-i játékbankok ügyében interpellált, amelyekben szerinte zsidók fosztogatják a románokat.

Iorga: Itt nem zsidókról van szó, hanem politikai klubokról, amelyekben rendkívül keves szórakozás folyik.

A miniszterelnök a rendőrprefektusnak a játékbankokról szóló jelentését olvassa fel, amelyben husz ismert név szerepel mint olyan, akiknek tulajdonosai a legtöbbet játszanak a bankokban. Iorga szigorú vizsgálatot ígér az ügyben.

Mirescu szociáldemokrata ezután erélyes rendszabályokat követelt az örömtanyák ellen.

Iorga: Azt akarják, hogy ebben a korban magam menjek el az örömtanyákra? (Általános derűtség.)

„Éljen a cukor!“

Trancu-lasi kifogásolta, hogy a munkanélküli vasutasok részére épített házakat az egészségügyi miniszterium a maga részére használta fel. Scutaru képviselő ezután az emelvényre siet. A parlament Scutarut „Éljen a cukor!“ felkiáltással fogadta. Ő tudniillik az a képviselő, kinek javaslatát a kereskedelemügyi miniszter álláspontjával szemben a Kamara szombati ülésén elfogadták. Scutaru bejelentette, hogy a Kamara ipari bizottsága a kereskedelemügyi miniszter álláspontjával szemben magáévá tette az ő javaslatát, mely szerint a kockacukor behozatali illetékét 5 leire, míg a kristálycukorét 4 leire szállítják le. A képviselő

Nincs kibontakozás a francia kormányválságból

Súlyos krízis a francia belpolitikában — A baloldal örül Laval bukásának — Tárgyalások a francia köztársaság elnökénél

Párisból jelentik: A francia sajtó egyöntetű megállapítása szerint a jelenlegi kormányválság igen súlyos krízist okozott, mert a kibontakozás komoly akadályokba ütközik. A koncentrációt lehetetlennek tartják a szenátus és a Kamara között fennálló nagy többségi különbség miatt. A jobboldal élesen támadja a szenátust, amiért a kormányválságot előidézte, a baloldal viszont örül a Laval-kabinet bukásának, mert így legalább világosság lesz az országban. Minden lap Paul Boncourt kormányalakítási megbízatását tartja a legposztibbnek, de ez csak az esetben plauzibilis, ha

kérte, hogy javaslatát minél előbb tüzzék napirendre. Ezután Vasilescu Carpen sietett a szószékre, a kereskedelmi minisztert azonban a parlament nagy zajjal fogadta, mire Vasilescu Carpen így szólott a képviselők felé:

— Nem a cukorról fogok beszélni!

A miniszter ezután javaslatot terjesztett be arról, hogy egy petróleumvezeték lefektetésére 26 millió hitelt nyissanak.

Trancu-lasi: Egy idő óta az állam mindig ilyen hiteleket vesz fel, hol a vasutól, hol a Monopoltól, hol a nyugdíjasoktól.

Iorga: Mit vettünk a nyugdíjasoktól?

Trancu-lasi: Önök voltak azok, akik rendkívüli költségvetésbe vették be a nyugdíjasok 1 milliárd 700 millió követelését!

Iorga: Mi nem lehetünk olyan tökéletesek, amilyeneknek Önök magukat képzelik!

Trancu-lasi: Nem mondhatnánk, hogy

Önök valami tökéletesek lennének!

Iorga: A bizonyítvány jósága mindig attól függ, hogy azt ki állítja ki!

Trancu-lasi: Ezt a bizonyítványt az egész ország állította ki!

Iorga: Nekünk több jogunk van itt lenni, mint Önnek!

Trancu-lasi: Engem megválasztottak, de Önöket a prémiumok hozták ide. Az a párt, ami a kormánykörökben uralkodik, igazolja, hogy nemsokára menni fognak!

Trancu-lasi ekkor lement a szószékről, összepakcolta iratait és elhagyta a termet, de menet közben még odakiáltotta a kormány-párt felé:

— Nem sokáig lesznek önök már uralmon!

Megszavazzák az uttörvényt

Ezután a Kamara folytatta az uttörvény vitáját. Mares előadó nagy panamavádat emelt a nemzeti-parasztpárt ellen, amelyek a hidak építésénél történtek volna. Ghelmegeanu tiltakozott a vádak ellen és kérdést intézett Valcovici kereskedelemügyi miniszterhez, hogy azonosítja-e magát ezzel a kijelentéssel?

Valcovici: Mindez megfelel a valóságnak, legfeljebb a végösszegeknél mutatkozik valami differencia.

A Kamara ezután általánosságban megszavazta az uttörvényt.

A kényszerkölcsön behajthatatlan, mondotta báró Jósika János az erdélyi és bánsági képviselők értekezletén

Heves támadások Argetoianu javaslata ellen — „A javaslatot a kisebbségek korára fogják felhasználni“ — Izgalmas vita a Kamara pénzügyi bizottságának ülésén — „Lehetetlen egyik osztály megterhelésével a másik osztályt szánálni“ — A konverziós javaslat narkotikum

Argetoianu: A konverziós javaslat megszavazásától bennünket semmi sem téríthet el

Bucurestiből jelentik: A Kamara pénzügyi bizottsága ma folytatta a módosított konverziós javaslat vitáját. Calinescu a nemzeti-parasztpárt nevében tiltakozott a vagyonadó ellen és kijelentette, hogy lehetetlen az egyik osztály megterhelésével a másik osztályt szánálni. Dinu Bratianu a liberális-párt és Otetelesanu a néppárt nevében hasonló kiellenést tett. Ez annál nagyobb jelentőséggel bír, mivel ez az első eset, hogy a liberálisok nyíltan ál-

lást foglaltak a kényszerkölcsön ellen. Grigoro-vici szociáldemokrata helyeselte a kényszerkölcsön tervét, de azt javasolta, hogy csak azoktól vegyék, akik tudnak fizetni és a pénzt ne a bankoknak adják, hanem a termelés fellendítésére használják. Többek felszólalása után Argetoianu emelkedett szólásra. Argetoianu rendkívül ideges volt és rapszódikusán beszélt.

— Nem vártam volna a politikai pártoktól — mondotta — hogy a javaslatot ilyen élesen visszautasítsák. Nekem kötelességem a konverzió pénzügyi feltételeit biztosítani. Más finánciális alapra pedig, mint a kényszerkölcsönre nem számíthatunk. Külföldön nem helyezhetők el állami kötvények és ez a terv bel-földön sem lenne megvalósítható.

Argetoianu ezután statisztikát olvasott fel az állam felértékelt vagyonáról. A mezőgazdaság jövedelmét mintegy tízenkét milliárdra becsüli. Ez a jövedelem mintegy tíz százaléka a nemzeti hozzájárulás alá eső mezőgazdasági vagyonok értékének, amelyeket így száz milliárdra lehet becsülni. Az épületek értéke hatvan milliárd, amelyek az ötvenezer leinél kisebb jövedelmű házakat leszámítva, két milliárd négyszáz millió lejt hajtának. Az ipari vállalatok 34 milliárd, a bankok 11 milliárd, míg az állampapírok jövedelme 12 milliárd lej. Ezt összegezve, az ezekből származó évi jövedelmet kétszáz milliárd leire becsüli. Véleménye szerint 1932-ben ennek az adónak csak fél szá-

Tardieu választja külügyminiszterül. Tardieu és Heimaud gyarmatügyi miniszter autón ma a kormányválság hírére hazaértek Genéből. A francia delegáció vezetését Poul Boncourt veszi át, aki egyideig még Genfben marad.

A francia köztársaság elnöke ma délután tovább folytatta a különböző politikai pártok vezéreinek, valamint a bizottsági elnökök és parlamenti előadók kihallgatását. Egyébként ma a parlamenti pártok is értekezletet tartottak azzal kapcsolatban, hogy milyen állást foglaljanak el a kibontakozás érdekében. A mérsékelt irányzatú pártok viszont a koncentráció mellett foglaltak állást.

zükét lehet majd behajtani, de a jövő években már a teljes egy százalék behajtható lesz. Hangsúlyozta, hogy tulajdonképpen nem adóról, hanem kölcsönről van szó, mert ennek fizetői állami értékpapirokat kapnak.

— A jelenlegi helyzet okozta terheket mindannyiunknak viselni kell — mondotta. — Három lehetőség van, vagy megszavazzák a

Az erdélyi és bánági képviselők koncentrikus támadása Argetoianu javaslatára ellen

Az erdélyi és bánági képviselők — mint arról mai számunkban megemlékeztünk — pártkülönbségre való tekintet nélkül értekezletre gyűltek össze, hogy a módosított konverziós javaslatot megvitassák. Mihali Tivadar kijelentette, hogy az erdélyi képviselők szükségesnek tartják a konverziót, de anélkül, hogy az ország hitelét tönkre tennék. Bonțescu Victor volt földművelésügyi államtitkár olyértelmi kijelentést tett, hogy Erdély és Bánát megdöbbenve fogadta a módosított javaslatot. Az erdélyi román bankok alaptőkéje másfél milliárd lejt tesz ki, míg agrárkreditelzések négymilliárd lejre rúgnak. Ha ezt az összeget 50 százalékra csökkentik, akkor a bankok többet veszítenek el, mint amennyit alaptőkéjük kitesz. Ha nem is lehetne csődöt kérni ellenük, maguktól csődbe mennének. Nemrégiben Argetoianu volt az, aki megállapította, hogy az ország lakosságát nem lehet újabb terhekkel sújtani és most ő az, aki új adót kreál. A konverziót addig úgysem lehet megvalósítani, amíg a mezőgazdasági adósságok pontos összegét nem ismerik.

Hans Otto Roth a konverziós javaslatot *narkotikumnak* nevezi. A mezőgazdaságnak teremtsenek előbb piacot és árat, tegyék rentabilissá a mezőgazdaságot és csak aztán jöjjön a konverzió. Az ország évente hét milliárd lejt fizet külföldi adósságokra. Az egymást követő kormányok haszontalan intézményeket alkottak, amelyeknél olyan megtakarításokat lehetne eszközölni, amelyek a konverzió bázisául szolgálhatnának. A mezőgazdák nem örülnek a konverciónak, mivel nekik újabb hitelekre van szükségük, ezekre pedig a konverzió után nem számíthatnak. Igazságtalanság egyik osztály terheit a másikra hárítani, mivel így nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a falusiaknak kell konvertálni a lerongyolódott városi polgárság adósságait.

konverziót *financiális alapjaival együtt*, vagy *financiális alapjal nélkül*, vagy pedig egyáltalán *nem szavazzák meg*. A konverziós javaslat megszavazásától bennünket *semmi sem téríthet el*. Mi a javaslatot megszavazzuk és áthárítjuk a felelősséget azokra, akik a javaslatnak utjában állanak.

Az ideges hangú beszéd után Argetoianu *azonnal elhagyta a bizottságot*.

Ezután Josika János báró beszélt, aki kijelentette, hogy az erdélyi magyar bankok statisztikája is körülbelül hasonló helyzetet mutat, mint a román bankoké.

— A tervezet — mondotta — esetleg segítene a hitelszövetkezeteken, de meg kell állapítanom, hogy a *kényszerkölcsön behajthatatlan*. Félő egyébként, hogy egyes túlzó szempontok a javaslatot a *kisebbségek kárára fogják kihasználni*. Tartani lehet attól is, hogy majd ugyanaz a hiba fog bekövetkezni, ami a föld kisajátításoknál történt, amikor megölték a nagybirtokot, holott az a jelenlegi kritikusan helyzetben segítségére lehetne úgy az állam-

nak, mint a kisbirtokosoknak. Állapítsanak meg bizonyos minimális tartozást, amely ne essen a konverzió alá és vegyenek egyéni szempontokat is figyelembe a konverzióval, mivel így csökkenne a konverzió alá eső összeg, amely *egyes statisztikák szerint huszmilliárd lejt tesz ki*. Biztos pénzügyi alap nélkül a konverziót nem lehet megvalósítani, a kényszerkölcsön pedig — mint mondottam — behajthatatlan a mai viszonyok között és éppen ezért *nem szolgálhat a konverzió alapjául*.

A liberális képviselők az értekezleten hasonló értelemben szólaltak fel.

Beavatott körök szerint, a Konverziós javaslat új kidolgozása nem is annyira Argetoianu, mint a Banca Nationala álláspontja. Az új formula 10 százalékos kényszerkölcsön bevezetését javasolja, amely tíz éven át 1—1 százalékos nemzeti hozzájárulással lenne fizetendő. A beavatott körökből nyert információk szerint azonban Argetoianu csak 5 százalékba megy bele és így is terjeszti a parlament elé javaslatát. A kényszerkölcsön bevezetését, mértékadó pénzügyi körök a hitelélet szanálására nézve, feltétlenül szükségesnek tartják, amely nélkül a konverzió sem jöhet létre.

A Tábla döntéséig letartóztatásban marad Bodea János dr. A vádtanács szabadságra helyezte.

Az ügyész megfeleltette a vádtanács döntését

Kolozsvárról jelentik: Mai számunkban részletesen megemlékeztünk arról, hogy Bodea János dr. aradi kórházi főorvost Kolozsváron kihallgatta a vizsgálóbíró abban az országos szenzációvá nőtt katonaszabadtási ügyben, amelyre a véletlen körülmények közrejárására folytán jöttek rá a kolozsvári hadkiegészítő parancsnokságnál. Pastia vizsgálóbíró a kihallgatás megejtése után elrendelte Bodea dr. előzetes letartóztatását. A vád Bodea dr. ellen az volt, hogy ő is részt vett a hamis orvosi bizonyítványok kiállításában, amelyeknek alapján katonaköteles fiatalembereket felmentettek.

A vizsgálóbírói határozat ellen Bodea dr. felelősséget jelentett be és úgy igyekezett ma a kolozsvári törvényszék vádtanácsa elé kerülni. A

vádtanács előtt az aradi főorvos védelmét dr. Nistor kolozsvári ügyvéd látta el. A kihallgatások alapján a vádtanács bizonyítottan látta, hogy Bodea János dr.-t legfeljebb csak fegyelmi vétség címén lehet felelősségre vonni és mivel a büncselekmény fennállását nem látta beigazoltnak, a főorvos szabadságra helyezését rendelte el.

A vádtanács döntése ellen az ügyész felelősséget jelentett be, hogy Bodea mindaddig nem hagyhatja el a fogházat, amíg ügyében a kolozsvári tábla döntése nem hangzik el. Ez minden valószínűség szerint már néhány napon belül megtörténik.

Adakozzunk a munkanélkülieknek!

Aladdin atyja sirjánál

Irta: FÜST MILÁN.

Copyright by A. Luria Budapest.

„Ülsz most a Paradicsom délibb vidékén, egy folyónak a partján, egy szikomorfa árnyékában és füget eszel. Árnyék hűti homlokodat s a reggeli, gyengéd napfény hosszú szakálladat éri. S mint áttetsző függöny mögé tűnnek a hegyek előlünk: nemrég tűntek el a csillagok is s a nedves eget kék folyó tükrözi vissza. Ülsz a nedves, szép füveken, füget eszel, a vörös agyagpartok szakadékait nézed s tulnan a sárga homokot. S a Paradicsom halai is érzik a reggelt s fölvetődnek a kék folyó fodraiból, s elnézed őket is, játékaikat s nézed a sápadt kínai férfit, ki narancsot eszik és egy pálmafa mellett tünődve megállott. — Béke veled apám és szomszédaiddal a Paradicsomban!

Atyám, rég elmúlt a Ramazan s itt lenn barna mezőkre nagy köd ereszkedik... Bukdácsolva jöttem ideig a nedves fűzek között (a temető örök hangos pulykái már ágaikon régen eljűtek) s a temető kék sarkói között besüppedt sírodig, melynek kövén sok év esője lemosta a barna írást. Mert tudd meg, alkonyodik már e vidéken, Még süt a nap, de a levegő finomabb, sötét áramlatai nyugatról halkan közelednek. Magam vagyok itten, s csupán az örök gyújtják a siri boltozatok kék mécseseit s a gazdagok e boltozataiból e békés fény is derengeni kezd már. — Mert tudd meg atyám, a multkor is, hogy igen elkeseredtem, egy éjjel nagy veszéllyel küzdve átmásztam a dárдавé-gü, aranyozott kerítéseken. Éjszaka volt s csak egy kék, távoli csillag figyelte a csendben mérész munkálatomat. Ugy volt s hogy anyám ismét igen szidott engem s ekkor igen busan

elhatározám, hogy megnemesedem s megtisztulok végképp: fölkereslek atyám éjjel és melled temetkezvén, csak csontjaiddal, a szegény szakálladdal barátokoztam ezentul. S már a hamvas éjjeli sirkerten közeledtem feléd, már elértem sírodig, már épen kikapartam a felső, nyirkos homokot, mikor a szomszéd fűzfa ágán egy gonosz pulyka felrebbent és hangos kurrogásával felveré a temető durva őreit. Jöttek ök dárдаkkal s mint sirrablót vittek a bíró elébe. De a jó bíró szomorú szeméi elhitte szavam s eieresztett.

Mert tudd meg atyám, nagyon elhagyott vagyok én, senki sem csókol meg engemet. Anyám szigorú velem, a hibáimért, melyek tőled valók, korhol: hogy lusta vagyok, álmos, szeretek heverészni s képzelgésekkel töltöm napjaim. Így a multkor is, hogy a város fölött sziklákon heverésztem, hogy, hogy nem, elvesztettem gyűrűdet, a gyűrű ujjamról elgurult. (Aznap reggel nem említém Isten nevét.) Nagyon kintott akkor engemet anyám, de te megelégtel szenedéseimet. A mély álom mindig elkerült: akkor éjjel megjelentél nekem s mutattad a sziklák közt a gyűrű helyét, s a lélek a sziklák közt keresé a gyűrűt s egy repedésben meglelte. — s reggel ott megtaláltam. —

De jaj, örömet nem érez, ki vesztett kincsét merre: csak szomorú maradtam továbbra is.

Félig halottak, félig örültek az álom alakjai: s ez éjszakán sirtam álomban, sirt a lélek s megdermedt könnye a homályban. Álomban, akkor éreztem, anyám halkan hozzámjött és simogatott engem. S reggel anyám sápadt volt és szomorú. „Mért vagy oly sápadt?” kérdeztem tőle. „Nagyon sajnálak téged fiam,” felelte könnyező szemmel. — Ó atyám! Vajha

Isten is megelégné szenvedéseimet, mint ti s egy reggelen jóhírhözökkel felköltene engem!

Rég nem látok már s szeméid fényére alig emlékszem. Ha látnál: csöndesebb vagyok most, kedved szerint való, nem oly hangos többé, mint mikor térdeiden ültem. — Atyám, igaz volt, hogy éltél, mégis, ki tudja, ki látja, hiszen hol van már a gyermek is, akit ringatál. — Városunkban halála előtt egy szegény perzsa ékszerész, (már mámoros volt lelke a közelgő haláltól), a halódó agastyán igy szól fiaihoz: „Mig éltem, senki sem hitte el beszédemet, hogy negyven év előtt Afrikában virágzó üzletem volt. Ki tudja, ki látja, tán ti se hiszitek már, amit mondok. Meghalok most: s kőrök, holtom után higyjétek és őrizzétek igazamat.” Így én is őrzöm, hogy itt voltál e földön s nyolc évig szeretted, míg kicsi voltam.

Egy varázsló hi most engemet. Igéri, hogy megkeni szemémet csoda irral s szépek lesznek látomásaim ezentul. Azt mondia: kiválóan alkalmasak szomorú szeméim e célra. S hogy azért továbbra is heverészhetek kedvem szerint. Ki tudja, igaz-e amit mond? — Egyszer próbakép egy kis kenőcsöt tett a balszememre s akkor láttam egy szép tornyot a hold alatt. Aztán egy madárkát, nedves volt szegény az esőtől s didergett és én igen megszántam. Aztán egy virágot, mely finom volt mint a sóhajlás s a kis madárka lehelete rajta. Végül egy szép kék szobát, melyben egy szép hölgy ébenfa butorokat törülgetett. S mindezt egy pillanat alatt. S még gyönyörű csodakerteket ígér. — Még nem tudom higyjék-e a varázsló csábító szerezinek és elfogadjam-e tanításait!

Fuvolahangon, sóhajtván kelt a szél. Már itt az éjszaka. A durva örök a ködben fátylakkal járnak, intenek nekem s az aranvoztott kapukal sorra bezárlják, Isten veled apám.

Rosenberg Herman, a Nasicí Union elnöke meghalt

Egy rendkívüli karrier. A buda-

pesti Neusch oss-cégtől a Nasicí Union elnöki székéig — A romániai érdekeltségek — Rosenberg Herman a betegágyból irányította a hatalmas koncern működését — Utolsó napok Meránban

Budapestre szállítják a Nasicí elhunyt elnökét

Az egykori Arad-Csanádi Egyesült Vasutak aradi palotáján két fekete gyászlobogó adja hírül Arad közönségének, hogy Gyurgyenováci Rosenberg Herman, a hatalmas Nasicí Union fatermelő koncern magyar származású létrehozója és elnöke Meránban, 66 éves korában hirtelen meghalt.

Negyvenöt évvel ezelőtt indult kivételes karrierjének a 21 éves Rosenberg Herman. A budapesti Neuschloss Károly és Fia fatermelő-céghez lépett be voluntörnek és a vállalat Rosenberg működésének első három éve után hatalmas fejlődésnek indult. A fiatal üzleti zseni csakhamar részvénytársasággá fejlesztette a kis fakitermelő vállalatot, amelynek ul keretei között ügyvezető, majd vezérigazgatója lett. Ebből a kis cégből fejlesztette ki kivételes tehetségével és munkabírásával a Nasicí nemzetközi viszonylatokban is vezető ipari koncernjét, amely tizenhárom részvénytársaságot egyesít a Nasicí Union Holding keretei között egész Középeurópa területén. A Nasicí-nak Romániában három vállalata működik.

Rosenberg Herman karrierje

Lankadatlan energiája, mely pihenést nem ismert, szédületes iramot dikált a vállalatok fejlődésének. Kora hajnaltól késő éjjelig dolgozott az íróasztala mellett, kezében összpontosítva a hatalmas arányú ipari vállalat minden mozgató idegét. Külföldi üzleti kapcsolatainak kimélyítése utján előkelő nemzetközi bank-érdekeltségeket vont be a koncern érdekszférájába, amelynek betetőzéseként 1919-ben az Unionba tömörített Nasicí-vállalatoknál komoly érdekeltséget vállalt a francia Banque de Paris & Pays Bas is. A budapesti Nasicí Tanningyár és Gőzfűrészt Rt. a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Rt. érdekkörébe tartozik.

Nagyarányú üzleti tevékenysége Rosenberg Hermant ugyszólván izolálta saját családjától is. Az alkotómunka fáradtságát nem ismerő emberének ezt a pompás típusát csaknem százszázalékban a koncern élete kötötte magához és családjának csupán kevés időt szentelhetett. Felesége, született Breisach Nina, három leánnyal és egy fiúval átáldozta meg házasságuk során. A fiú, Rosenberg Gusztáv, a budapesti Nasicí Tanningyár és Gőzfűrészt Rt. aktív cégvezetője jelenleg, míg egyik veje az aradi Lomási Erdőipar Rt. központi igazgatója, Kemény György.

A koncern-alkotó Rosenberg Herman egész a legutóbbi időig intenzíven vett részt a Nasicí-vállalatok irányításában. A magyar gaz-

dasági életben elért eredményei elismerésül, hivatalosan is méltányolták érdemeit és több, mint másfél évtizeddel ezelőtt, a király magyar nemességgel tüntette ki, a „Gyurgyenováci” előnév adományozása mellett, majd néhány évvel ezelőtt, a magyar kormányzó a

kormányfőtanácsosi címet adományozta számára. Előrehaladott kora azonban már időszakos pihenésekre kényszerítette. Rendszerint külföldi szanatóriumokban pihent, minden évben néhány hetet. Egy évvel ezelőtt, 65 éves korában, trombózt kapott a lábán, amelyet Budapesten, lakásán kezeltek, Bálint és Engel budapesti, valamint a leghíresebb bécsi professzorok. A huzamos fekvés sem gátolta munkakedvét: volt eset, hogy hónapokon át betegágyban fekvve, irányította a Nasicí Union Holding üzleti vállalkozásait. 1931. novemberében állapota súlyosodni kezdett, mire a budapesti János-szanatóriumba vonult. Hosszadalmas fekvő-betegsége azonban egyre erősebben igénybevette az idős ember szervező-tét. Tüdő-trombózis lépett fel, amelyre enyhülést számára San-Remóban ajánlottak orvos-professzorai. Itt ápolták ez év februárjában.

Szülővárosában helyezik örök nyugalomra

Ebben az időben történetesen Aradon lakó sógoránál, Kemény György igazgatónál tartózkodott Rosenberg Herman fia, Gusztáv, a budapesti Nasicí Tanningyár Rt. cégvezetője. Február első napjaiban itt értesült telefonjelentés útján arról, hogy édesapja számára San-Remo klímája túl szélesnek bizonyult és kezelőorvosai ajánlatára, Meránba utazott. Rosenberg Gusztáv haladéktalanul Meránba utazott, ahol találkozott édesanyjával is, aki férje betegeskedése alatt a legmondosabb és szeretőbb ápolónővéként igyekezett enyhíteni élettársa szenvedéseit. Gyurgyenováci Rosenberg Herman páratlan munkabírását itt győzte le végül is a halál. Amint távirati jelentéseink beszámolják róla, a Nasicí Union Holding koncern alapítója és mindvégig vezető elnökigazgatója, agyszélhűdés következtében meghalt. Holttestét a hét végén szállítatja a gyászoló család Budapestre, mert utolsó kívánsága szerint, szülővárosában helyezik örök nyugalomra.

CONRAD OTTO és HARGITAY BERTALAN

„Európa keletén mintha első fénye derengene a jobb megértésnek” — mondja Hargitay Bertalan, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója — Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Rt. ügyvezető igazgatója mindvégig megőrizte inkognitóját Aradon — Józshelyi Purgly László adott ebédet a vendégek tiszteletére — Vacsora báró Andrányi Lajosnál

Hargitay Bertalan érdekes nyilatkozata Weiss Fülöp „round table conference”-áról

Az egyre magasabbra emelkedő vámfalak gazdasági hadizónájában érthető érdeklődést kelt az, ha az egyik drótsövény mögül látogató jön a másikba. A tegnap esti gyorsvonattal Aradra érkezett Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Rt. ügyvezető-igazgatója. A bankigazgató, aki középeurópai vonatkozásban is szaktekintély, mint ismeretes, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Rt. külföldi érdekeltségeinek központi ügyvezetője s ez alkalommal is azért érkezett Aradra, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal szoros összeköttetésben álló Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. aradi származású vezérigazgatójával, Hargitay Bertalannal találkozzék. A romániai pénzülcion vezetőszeretét vivő erdélyi pénzülcion vezető vezérigazgatója ma délben érkezett meg Kolozsvárról. A két bankvezér közötti megbeszélések csekély megszakításokkal egész nap folyamán tartottak. Ebédre asztalánál jószáhelyi Purgly László látta vendégül a két magyar bankigazgatót.

Conrad Ottó nyilatkozik

Az Aradi Közlöny munkatársa az esti órákban kereste fel az erdélyi pénzülcion magyarországi érdekes vendégét, Conrad Ottót, akit Hargitay Bertalan vezérigazgató és Moskovitz József aradi bankfiók-igazgató társaságában talált.

Figyelmesen hallgatta meg a középeurópai pénzülcion legújabb eseményeivel kapcsolatos kérdéseinket s csupán csak akkor szólalt meg amikor legújabb romániai látogatásának tulajdonképpeni céljára tértünk át. Ekkor azon-

ban közvetlen határozottsággal jelentette ki:

— Engedje meg, hogy Önöket barátaimnak tekintsem. Mint barát a baráttól pedig nem vehetik rossz néven, ha arra kérem mindnyájukat — egyszerűen ne is szerezzenek tudomást az ittléteiről. Higyje el, hogy ez lesz a leghevesebb. Én egy egyszerű, szimpla vendégnek érzem magamat Önök között — s éppen ezért nem is nyilatkozom semmit. Ha az Erdélyi Bank véleményét kívánják megismerni a jelenlegi helyzet kérdéseiről, itt van a Hargitay Bertalan vezérigazgató ur, ő bizonyára készséggel áll szíves rendelkezésükre...

— És ami a román-magyar gazdasági közeledés ügyét illeti...? — szegeztük egyenesen szembe a kérdést — talán annyit megtudhatunk, hogy Bucuresti vagy Budapest lesz az igazgató ur legközelebbi állomása...? Manolescu Mihály volt román állami bankkormányzó legutóbbi budapesti látogatása élénk figyelmet keltett Románia kisebbségi gazdasági körében is és sok kommentárra adott alkalmat, hogy vacsorára éppen Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Rt. elnök-igazgatója látta vendégül...

Conrad Ottó változatlan energiával hártotta el magától kérdéseinket.

— Nem nyilatkozom semmiről, hiszen a jelen pillanatban még magam sem tudom, hogy tényleg Bucurestibe megyek vagy Kolozsvárra, vagy visszautazom Budapestre... A Hargitay vezérigazgató ur, ha akar, felelhet az én személyemre vonatkozó kérdésekre is: ő tudja a legjobban, hogy mit nyilatkozzék...

Hargitay Bertalan, az Erdélyi Bank és Ta-

Ki kell fizetni adósságaikat

a CFR tisztviselőinek

Szigoru rendelet a vasutj alkalmazottakhoz.

Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgató-sága nagyérdeklődéssel rendeletet intézett a vasutak alkalmazottaihoz. A rendelet szerint a CFR vezérigazgató-sága megállapította, hogy a vasutak alkalmazottainak egy tekintélyes része nem fizeti ki azokat az összegeket, amelyekkel a különböző kereskedőknek és iparosoknak tartoznak. Ennek a rendszernek a megszüntetése végett — amely nem vet jó fényt a CFR alkalmazottaira — a CFR vezérigazgató-sága felszólította összes alkalmazottait, hogy hitelezőikkel egyetértésben rendezék adósságaikat, ha másképp nem megy, úgy havi részletekben.

A rendelet rendkívül szigorú szankciókat tartalmaz, így többek között azt is, hogy az ellene vétőket hosszabb ideig nem léptetik elő. Most már csak az a kérdés, hogy a CFR vezérigazgató-sága elfelejtette, hogy ő sem fizette pontosan alkalmazottait és ezek éppen ezért kényszerültek arra, hogy uton-utóán adósságokat csináljanak.

AKE-BÁL szombaton a Központban. Ma 7-kor utolsó rendezői gyűlés - Giauissius-jazz.

karékpénztár Rt. vezérigazgatója fellett kérdéseinkre vonatkozólag az alábbi nagyérdemű nyilatkozatot tette az *Aradi Közlöny* számára:

— Sem a földteher-rendezés, sem semmiféle más gazdaságpolitikai és pénzügyi rendelkezések tekintetében *nem állunk szemben véglegességekkel* — mondotta. — Hogy hónapok óta sok mindenféle kérdés foglalkoztatja a kormányférfiakat és a közvéleményt, ami ez irányban többé vagy kevésbé mélyreható megoldásokat volna hivatva előidézni, abból származik, hogy a jelenlegi világháború amely szerencsére országunkban viszonylag enyhe következményekkel járt eddig, az államhatalom gyakorlói és a nagyközönség gondoskodásában és gondolkodásában állandóan ébren tartja, (amennyire józan megfontolás és a kívánt nyugodt vérmérséklet mellett szükséges volna). Ha összehasonlítjuk azokat a híreket, amelyeket az Egyesült-Államoktól keletre Románia végső határáig szerezhetünk, megállapíthatjuk, hogy *országunk selyemre meg egyelőre talán még a legkevésbé, sok minden nehézség dacára, a jelenlegi nagy válságot és ez bizonyos megnyugvással tölthet el aziránt, hogy az ország ereje s végül a meghozandó józan intézkedések lehetővé fogják tenni, hogy nagyobb károk és bajok nélkül megállhassuk minden vonatkozásban helyünket. Szeretném ezt a tudatot kelteni mindenkinben, akinek hozzászólása vagy anyagi érdeke van gazdasági boldogulásunkban, mert most jobban mint máskor, szükség van arra, hogy higgadtan és világos szemmel tekintsünk a jelenre és a jövő elé.*

— A gazdasági válság jelenlegi képe azt mutatja, mintha kiéleződött volna már minden annyira, hogy közeledünk a végső fokhoz, ahol nincs tovább a romlás, a hanyatlás a termelés és a forgalom megszűnése irányában. A múlt világháború országai az elmúlt évtizedben *eszelen ember módjára annyira egyoldalúan keresték a maguk boldogulását mások kárára*, hogy mint a fejjel falhoz rohanó, nemsokára a falat érinteni fogják, ha nem ébrednek előbb vagy majd csak azután annak tudatára, hogy a gazdasági és pénzügyi élet, a technika és a forgalom mai fejlettsége mellett az összefüggések oly nagyok, hogy a mások kára bizonyos mértékben a magunké is. Nem lehet mindenkinek csak exportálnia, ha senkinek akar importálni, nem lehet adósaink és vásárlóink aranyát és pénztét magunkhoz ragadnunk ha azt akarjuk, hogy mások is eladhassunk nekik és követeléseinket meg is fizessék. Nem lehet a betétünk biztonságban, hogyha mindnyájan rajvonásban azonnal és mindent kívánunk attól a banktól, amelyre azért bízunk a fölös tőkénket, hogy azt részünkre kamatoztassa, amikor a kockázatnak árával nagyobbított kamatra üzletébe kifejteti.

Hargitay Bertalan:

„Első ténye a jobb megértésnek...”

— *Európa keletén minthogyha első ténye derengene a jobb megértésnek* — mondotta Hargitay vezérigazgató — Budapesten tárgyaltak legutóbb Jugoszlávia, Románia, Cseh-szlovákia és Magyarország kiváló reprezentánsai. Aki bizalmas értesüléseket kapott ezekről az együttlétekről, tudhatja, hogy *mernyire kézenfekvő és könnyű a meggyezés, melynek napja előbb vagy utóbb mégis csak be fog következni. Manolescu Mihály* tartott az elmúlt napokban a budapesti kereskedelmi és iparkamarában szabadelőadást, melyet megelőzött és követett a jelenlevők számainak tapsvihara. Kiváló tudással, ékesszólással és szellemességgel fejtette ki a szociális életnek a gazdasági viszonyokhoz való alkalmazkodásának szükségességét. Amit Manolescu a szociális élet adaptációjáról mondott, vonatkozik — és talán arra érthette is — az országoknak egymás között való viszonyára. Aki látta nemrég a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökének, Weiss Fülöpnek asztalánál Manolescu szűkebb társaságát Budapesten: *Grigorcea* meghatalmazott minisztert, *Popescu* és *Gatencu* államtitkárokat és magyar

barátokat; dr. *Chorin* Ferencet, *Conrad* Ottót, dr. *Biro* Pált, *Stein* Emilt, *Vézi* Józsefet és hallott arról a könnyű megértésről és benső együttlétről, amely ezeket az urakat a terített asztalnál hozta össze egy feszélytelen *round table conference*-hez, előjeleit észlelhette mind ebben annak, hogy talán nem is a dolgok végső kifejlésének következményeire van szükség, hogy egymásra utalt országok gazdasági együttműködése létrejöjjön és ennek nyomán ismét megelevenedjék a mi most csak haldoklás és az marad, amíg minden ország és mindenki úgy akar folytatni mindent, mint ahogy eddig történt. Ezek a gondolatok keltik bennem azt a reményt, hogy *Aradváros végén a gyárkémények nemsokára túlán megint füstölő szövétnépek lesznek a kereskedelmi és ipari tevékenységnek*, amelynek nyomán a bankok is megtelnek újra azzal az egészséges élettel, amely odavaló és nem a származásukba, amely ha a megtakarított pénzünkkel megtelik, magának a gazdasági életnek a temetője.

Szerdán este *Conrad* Ottó és *Hargitay* Bertalan, báró *Andrényi* Lajosnál voltak vacsorán, amelyen az aradi magyar pénzügyi vezetők több vezető-egyénisége is részt vett. Értesüléseink szerint *Conrad* Ottó igazgató még az éjszaka folyamán elhagyja Aradot, hogy Budapestre utazzék vissza. *Hargitay* Bertalan vezérigazgató Aradon marad péntekig, hogy *végleg realizálja azokat a kérdéseket, amelyeket az aradi pénzügyi piacon Conrad Ottó bevonásával tárgyalnak.*

Vizsgálat folyik az aradi vármegyeházán

Borosjenő község tanácsának feloszlattatása és visszahelyezése ügyében — Dr. Bejan Romulus temesvári közigazgatási vezérfelügyelő vizsgálja felül a községtanács visszahelyezésének kulisszatitkait

Dr. Bejan Romulus, temesvári közigazgatási vezérfelügyelő a mai napon érdekes vizsgálatot indított az aradi vármegyeházán. Még az elmúlt év május havában történt ugyanis, hogy a megye vezetősége feloszlatta Borosjenő aradmegyei község választott tanácsát, amelyet később azonban vissza állított helyére a vármegye vezetősége. Ez ügyben feljelentés történt a temesvári közigazgatási vezérfelügyelősnél, amely hivatalos minőségben Bejan dr. közigazgatási vezérfelügyelőt bízta meg az eset kivizsgálásával.

Bejan Romulus dr. ma kezdte meg a borosjenői község háza titkának kinyomozását az aradi vármegyeház illetékes iratai között. Amennyiben kiderül, hogy az első tanácsfeloszlátásnak alapos indokai voltak, akkor kilátás van rá, hogy másodízben is menesztik Borosjenő községtanácsát és egy új interimár-bizottságot neveznek ki a nagyközség élére.

Ponty	ÉLŐHAL kapható	Harcসা
	Neuländer fűszertüzletében Andrényi-cég és Dacia kávéház között. Legfinomabb trappista sajtok 44 lejtől	

Elfogták a bécsi kofferes gyilkost

A gyilkosságot egy nyugalmazott fogházör követte el — Makacs tagadás után a fogházör beismerte, hogy kéjgyilkosságot követett el — A nyomozás megállapította, hogy rablógyilkosság történt

Bécsből jelentik: *Huberl* Anna szakácsnő meggyilkolása ügyében folytatott nyomozás teljesen új irányba terelődött. A rendőrségnek ugyanis sikerült megállapítani, hogy a gyilkosságot nem az az artista követte el, akit először gyanúsítottak, hanem egy *Laudenbach* Ferenc nevű nyugalmazott osztrák fogházör, akit már le is tartóztattak. A fogházör kezén és ruháján, valamint lakásában egy ládán vérvonásokat, azonkívül pedig szőke női hajszálakat találtak és így az a gyanu, hogy a szakácsnőt ő gyilkolta meg és darabolta fel. A fogházör, kihallgatása alatt tagad és hallani sem akar arról, hogy ő lenne a tettes. A nyomozás folyik.

Későbbi jelentés szerint *Laudenbach* fogházör az esti órákban megtört és bevallotta, hogy ő a gyilkos. Az áldozat két lábát, törzsét és fejét fűrészrel darabolta szét. A fejet a Dunába dobta, míg a másik két csomagot a pályaudvarra vitte, illetve egy vonatra tette fel. A gyilkosságot egy mozsártörővel és egy késsel hajtotta végre, miután a nőt lakására csalta. Tagadja, hogy próhirdetés útján ismerkedett volna meg az áldozattal, de azt beismeri, hogy pénzt kért tőle. Azt állítja, hogy pillanatnyi szexuális felindulásában követte el a gyilkosságot. Első elméje fia a szomszédságában volt, míg ő a nővel végzett, de semmit sem hallott.

A szenzációt keltett *Laudenbach*-féle gyilkosság ügyében folytatott nyomozás éjszaka érdekes fordulattal szolgált. A nyomozás ugyanis megállapította, hogy *rablógyilkosság történt*. A *Laudenbach*-házaspár tisztító-intézetében 1500 schilling készpénzt találtak. A gyilkosságot követő napon pedig *Laudenbach*-né nevére 1400 schillinget helyeztek el az egyik bécsi takarékbán. A rendőrségnek az a gyanu-

ja, hogy *Laudenbach* részt vett a gyilkosságban és amíg szerepe nem tisztázódik, ideiglenesen letartóztatásba helyezték. *Legutóbb Speisehben is rablógyilkosság történt, amelynek áldozata Mahr* irodavezető felesége volt és most az a gyanu merült fel, hogy ezt a bűntettet is *Laudenbach* követte el. Az esti lapok jelentései arról számolnak be, hogy *Laudenbach* a rablógyilkosságra vonatkozó legfontosabb tényeket már be is vallotta.

Elárvereztek Aradon egy vagon banánt

Nyolcvanezer lejért vették meg a szállítmányt.

amelynek vámja 128 ezer lej lett volna

Érdekes árverés színhelye volt az aradi vámhivatal. Az egyik bucuresti-i banán-importőr cég nemrégiben egy vagon banánt rendelt, amely Aradon keresztül érkezett az országba. Amikor a vámolásra került a sor, a bucuresti-i cég megbízottja kijelentette, hogy a banánt nem veszi át, mivel az meg van fagyva és ezért a vámot sem fizeti ki. A cég állítólag a szállítmányt azért nem vette át, mert egy vagon banán vámja 128 ezer lej tesz ki és a cég úgy gondolkodott, hogy abban az esetben, ha a banánt elárvereztetik, akkor olcsóbban megveszi az árverésen.

Igy tehát a banán tulajdonképpen nem is volt használhatatlan. Az aradi vámhivatal valóban megtartotta az árverést, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Végeredményben nem mindennap kerül egy vagon banán árverésre Aradon. Az elárverezett szállítmányt, amelynek — mint említettük — csak a vámja 128 ezer lej tett volna ki, több aradi cég vette meg 80.000 lejért.

Otvenkilenc millióval tartozik az állam az aradi és megyei nyugdíjasoknak és köztisztviselőknek

A pénzügyigazgatóság összeállította az elmaradt illetmények kimutatását — Serbanu dr. prefektus akciót indított a hátralékok kiutalására

A pénzügyminiszter — mint ismeretes — az elmúlt év folyamán táviratilag utasította az aradi pénzügyigazgatóságot, hogy a főpénztárhoz beszolgáltatott minden néven nevezendő befizetéseket a Banca Nationala aradi fiókjának kötelesek átadni és azokról kiizetéseket teljesíteni nem szabad. Ennek a rendeletnek következménye lett az, hogy nemcsak a nyugdíjasok, hanem a tényleges szolgálatot teljesítő állami tisztviselők fizetését sem lehetett folyósítani. Így például a *lelkészek júniustól kezdve, míg a tanítók augusztustól kezdve nem kapták meg illetményeiket.* Később történt ugyan kiutalás, azonban a november és december havi fizetésekkel és nyugdíjakkal az állam Aradon még mindig hátralékban van.

Ezzel kapcsolatban a megyei prefektura ma átiratot küldött az aradi pénzügyigazgatóságához, amelyben felhívja, hogy sürgősen küldje át az arra vonatkozó kimutatást, hogy Aradon és Aradmegyében mennyi a visszamaradt és még ki nem fizetett nyugdíjak és tisztviselői illetmények összege. Az átirat szerint ugyanis Serbanu dr. prefektus Bucuresztbe utazik, ahol személyesen intervenni a miniszternél a hátralékos illetmények kifizetésének engedélyezése miatt. A megyei prefektura átirata alapján a pénzügyigazgatóság sürgősen összeállította és átküldötte a kért kimutatást, amely szerint a *hátralékos állami tisztviselői fizetések összege 25 millió, míg a nyugdíjak összege 34 millió lejt tesz ki.* Az 59 millió lejt kitevő hátralékos összeg a november és december havi kifizetések fedezésére elegendő és lehetséges, hogy Serbanu dr. prefektus közbenjárásának meg lesz a kívánt eredménye és az érdekelt tisztviselők és nyugdíjasok hozzájutnak elmúlt évi illetményeikhez is.

A pénzügyigazgatóságtól nyert értesülés alapján itt írjuk meg, hogy a február havi nyugdíjak kifizetésére vonatkozólag ma rendelet érkezett le, amely szerint a *nyugdíjösszegek folyósítását február 20-án kell megkezdeni.* A rendelethez azonban a szokásos akreditív nem érkezett meg és így egyelőre a nyugdíjpénztár nem állította össze a kifizetések sorrendjét, mert a tényleges kifizetést ugyanis csak a szokásos miniszteriumi felhatalmazás leérkezése után kezdik meg.

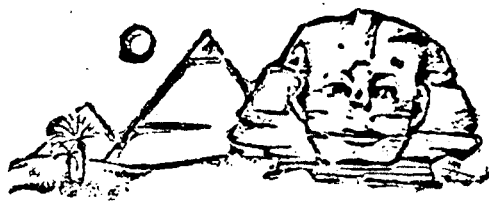
Beszakadt a Körös jege Brádon és vizbefulladt egy korcsolyázó gyermek

Borzalmas tragédia a bányavárosban — Kutatása szerencsétlenül járt gyermek holtteste után — Egy kilométer hosszúságban felválták a jeget, de a holttest nem került elő

Brádról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt ma a befagyott Körös jegén. A beállott abnormálisan hideg időjárás következtében a Fehér Körös teljesen befagyott, amire emberemlékezet óta nem volt példa. A Körös sebes folyása ugyanis nem reagált a normális téli időjárásra és így *évtizedek óta most történt meg először, hogy vastag jégréteg borította a Fehér-Körös vizét.* A kivételesen hideg időjárásnak egyedül talán a brádi gyermekek örültek, akik csapatostól keresték fel a befagyott Körös jégpályáját. Ma a déli órákban szintén nagy gyermekesereg korcsolyázott a Körösön, közöttük vidáman siklott tova a vastag jégtakarón *Retean* Stefan bányamester 9 éves kisleánya. A kisleány elszakadva társától, merész ivben kanyarodott a folyó közepe

felé. Közben nem vette észre a gyengén befagyott léket, amely felé közeledett. Ugyyszólván észre sem vették, mikor a kisleány sulya alatt az alig befagyott vékony jégréteg beszakadt és a szerencsétlen gyermek pillanatok alatt eltűnt a Körös jege alatt.

A szerencsétlen gyermek szülei kétségbeesetten fordultak a bányatársasághoz, amelynek igazgatósága 15 embert rendelt ki azonnal a kisleány holttestének felkutatására. A bányatársaság emberei több, mint egy kilométer hosszúságban felválták a folyót borító jégréteget és egészen a késő esti órákig gondosan átkutatták a Körös medrét, sajnos, azonban minden eredmény nélkül, mert a viz sebes sodra valószínűleg sokkal messzebb vitte el a gyermek holttestét. A bányamester kisleányának tragédiája nagy mértékben megrendítette az egész környék lakosságát.

„Egy tengeri ut többet nyújt!” 4 olesó **LLOYD**

tengeri utazás

a „KARLSRUHE” nevű luxgőzösn 19 napos üdülés — csodálat — élmény!

Arak 18.600 lejtől kezdve,

Prospektusok és felvilágosítások:

NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN, F. MISSLER S. A. R.

Arad. Bulev. Regele Ferdinand No. 63. Tel. 8-51.

Farkasok garázdálkodnak Lippa vidékén

— Farkascorda megtámadott egy tanyát — Szénégetők farkaskalandja —
A farkasok szétéptek egy embert

A kora reggeli órákban érkezett híradás szerint az éj folyamán egy husz farkasból álló csorda megtámadta az egyik kültelki karámot, amelyből több juhot és kecskét elragadott. Félelmükben az emberek felgyújtották a ház melletti fakamrát, mire a keletkező tűz fényétől a fenevadak riadtan megiutamodtak.

Ugyancsak veszedelmes farkaskalandban volt része néhány szénégetőnek a hosszuszói kincstári erdőben. Ezeket is farkasok támadták meg, szerencséjükre még idejében bemenekülhettek a

közeli erdői lakba, ahonnan az erdőkerülő erős tüzelés után elriasztotta a csordát.

Magánértesülés szerint a Solymos község határában elterülő erdőben a famunkások az ágrisi uton egy emberi alsólábszárba bukkantak, olyan helyzetben, amiből arra lehet következtetni, hogy ott előzőleg farkascorda garázdálkodott és a szerencsétlen embert szétmancangolta. A hatóságoknál mindaddig nem jelentettek be eltűnést.

A környékbeli vadászok természetű hajtóvadászatra készülnek a farkascordák ellen.

Megkerült a másfél hónappal ezelőtt eltűnt aradi uriaszony

Izgalmas nyomozás Kopriva Vincéné után — A hatóságok értesítették a marosmenti községeket — Egy távirat, amely megoldja a rejtélyt —

Feltűnést keltő cikkben számolt be néhány héttel ezelőtt az *Aradi Közlöny* arról, hogy egy aradi vállalati főtisztviselőnek, Kopriva Vincénének eltűnt a felesége. A főtisztviselő annakidején benyújt szerkesztőségünkben és előadása nyomán megemlítettük, hogy feleségének ő második férje volt és hogy az eltűnt asszonynak első házasságából több gyermeke származott. Kopriva Vince, akinek sehogysem sikerült felesége nyomára bukkanni, meg volt győződve arról, hogy az amugyis idegességre hajlamos asszony öngyilkosságot követett el. Kopriva Vincéné eltűnésének ügyében most rendkívül érdekes fordulat állott be.

Kopriva Vincéné — mint jelentettük — január első napján ment el hazuról, ahol azt mondotta, hogy templomba megy. Az uriasz-

zony azóta nem tért vissza lakására. Férje mindenütt kerestette, értesítette a Maros melletti községeket partórségeit, azonban Kopriva Vincénére nem érkezett semmi hír. Amikor Kopriva Vince hivatali társai és ismerősei az *Aradi Közlöny* cikkét olvasták, elhatározták, hogy saját maguk is magánnyomozást indítanak, Kopriva Vincéné eltűnésének ügyében.

A mélyen sujtott férj, akit az állandó bizonytalanság gyötört, idegileg is tönkrement, lefogyott és szinte már nem is bízott abban, hogy feleségét sikerül megtalálnia. Az ismerősöknek és barátoknak egy csoportja a napokban aztán érdekes fortélyhoz folyamodott. Arra gondoltak ugyanis, hogy esetleg Kopriváné rokonai, gyermekei el akarják szakítani az uriaszonyt férjétől. Tudták, hogyha levélileg érdeklődnek, nem kapnak pontos választ. Eppen ezért a következő szövegű táviratot küldték Kopriváné Kolozsváron élő leányának:

„Anya súlyos beteg, ha beszélni akartok vele, gyertek azonnal.”

Erre a táviratra csakhamar néhány szavas, ugyancsak távirat-válasz érkezett, amely aztán felfedte Kopriva Vincéné immár másfél hónapja húzódó rejtélyét. A válasz a következőképpen hangzott:

„Anya kolozsvári klinikán van, jól érzi magát.”

Igy tehát Kopriva Vincéné már másfél hónap óta Kolozsváron élő leányánál tartózkodik. A legérdekesebb a dologban az, hogy a leány, akinek Kopriva Vince többször is írt, mindaddig azt válaszolta, hogy nem tud édesanyjáról semmit. A csapdát a leány nyilván nem értette meg és ezért válaszolta azt, hogy édesanyja a kolozsvári klinikán fekszik. Most még felderítésre vár az, hogy mi volt a tulajdonképpeni oka, hogy Koprivánét elrejtették.

Az aradvárosi mozgószínházak műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: EVA BÜNE. Kacagtatás jelenetekben, ötletes fordulatokban bővekedő vígjáték. Főszerepekben: Henny Porten, Adele Sandrock és Oscar Sima.

SELECT MOZGÓ: Marcel Pagnol világsikerű aradt színműve: MARIUS. Főszereplői: Matthias Wiemann, Ursula Grabley és Jacob Tiedtke. Rendezte: Kordá Sándor.

Festmények olcsó árúsi-tása Kerpeinél!

HIREK

Epizódok Wallace életéből

Edgar Wallace, a nemrég meghalt angol detektívregényíró romantikus életpályája maga is fantasztikus detektívregényre emlékeztet. Mint apátlan-anyátlan árvát, egy szegény halárus nevelte fel irgalomból és először rikkanás, majd munkás, katonaság és később újságíró lett. Törhetetlen buzgalommal és kitartó szorgalommal küzdött fel magát a világhír csúcsára. Írói tevékenységére jellemző, hogy egyik legsikeresebb szindarabját (A naptárt) négy napos berlini tartózkodása alatt írta. Évenként legalább 12 regényt, számtalan cikket és több szindarabot írt. Titkárnak megáldapítása szerint egyetlen napon hét, egyenként 3000 szavas cikket, két regényfolytatást, egy ötezer szavas novellát és számtalan levelet diktált. Bőkezűsége gyakran hozta pénzzavarba. Egyszer a végrehajtóval, aki a lakásberendezését lefoglalta, leült kártyázni és elnyerte nemcsak az egész tartozása összegét, hanem még külön 83 font haszna is volt a játékon. Amikor Alfonz spanyol király ellen Madridban bombamerényletet kíséreltek meg, Wallace, mint a Renter-iroda levelezője tartózkodott a spanyol fővárosban. A katonaság a merénylet után lezáratta az összes táviróhivatalokat, de az egyik táviró, amelynek személyzetét Wallace előző éjjel fejedelmi módon megvendégelte, előgadta és sürgős jelzéssel továbbította a merényletről szóló tudósítást, amely még a diplomáciai kar táviratát is megelőzte.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Lényeges változás nem várható.

— **Bethlen István gróf Békéscsaba diszpolgára.** Budapestről jelentik: Bethlen István gróft ma Békéscsaba diszpolgárává választották.

— **Macdonald elhagyta a szanatóriumot.** Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök ma elhagyta a szanatóriumot, ahol — mint ismeretes — szemoperációt hajtottak végre rajta. A miniszterelnök már a délután folyamán részt vett a minisztertanácson. Macdonald még a szemén viseli a kötést, egyébként teljesen egészséges.

— **Tűz gróf Almásy Alajos sarkadi kastélyában.** Gyuláról jelentik: Gróf Almásy Alajos sarkadi kastélyában az éjszaka folyamán tűz keletkezett. A tűz csak kisebb lefolyású volt és azt rövidesen el is oltották. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett. Tegnap délután ugyanis a kastély padlásán forrasztó lámpával dolgoztak a befagyott vízvezeték csövek kifagyasztásán és valószínűleg a lámpától tüzet fogott az ott felhalmozott fűtőszor, a mely lappangva égett és az éjszaka folyamán aztán lángbaborította a tetőt.

Ha köhög, rekedt és hurutos, mellfájásban szenved,

egyedüli segítség a PANTUSSIN-SZYRUP.
Földes gyógyszertár, Arad.

— **Az Océanrepülés magyar hőse Rothermere lordja.** Londonból jelentik: Lord Rothermere ma fogadta Endresz Györgyöt, a kiváló magyar pilótát, aki Magyar Sándor társaságában diadalmasan átvette az Océan a „Justice for Hungary”-t. Endresz átnyújtotta a lordnak a gép márványoszlopon nyugvó mását. A lord egy óráig tartó beszélgetésen hallgatta Endresz előadását, aki egy héttel lesz a lord vendége.

— **A megyei jegyzői tanfolyam javítóvizsgái Aradon.** Az aradmegyei prefektúrán február hó 22-én kezdődnek meg a megyei jegyzői tanfolyam javító-vizsgái. A pótvizsgálatokon tíz jelölt vesz részt. Értesítéseink szerint, az aradmegyei jegyzői tanfolyam pótvizsgáin Nicolau temesvári közigazgatási vezérfelügyelő fog elnökölni.

— **Az aradi rendőrkészlet katonai osztagja tudatja az érdeklődőkkel,** hogy az 1910-ben született, vagyis az 1932-es évfolyamu fiatal március elsejére szóló behívóparancsukat a kerületi rendőrségeken vehetik át. Ugyanott vehetik át a behívóparancsot azok is, akik ezredüktől egy évi halasztást nyertek.

Panamákkal vádoltak a magyar parlamentben egy képviselőt

Andaházi Kasnya súlyos vádjai Rubinek István ellen — Sorsjegyengedélyeket járt ki Rubinek — Andaházi viszont mandátumért könyörgött

Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén Andaházi Kasnya Béla, az egységespártból nemrégiben kilépett képviselő személyes megtámadtás címén szólalt fel, mert legutóbb névtelenül vádolt meg több egységes képviselőt különböző visszaélésekkel. Andaházi Kasnya Béla az egységes-párt ügyvezető elnöke, Rubinek István ellen intézett heves támadást a Ház színe előtt. Kijelentette, hogy Rubinek István a múlt évben 30 ezer pengőért elvállalta azt, hogy a Magyar Bankkegyesületnek a visszaélésekért megvont sorsjegykontingenst a Pénzügyügyi Központtól visszaszerzi. Ez sikerült is neki. Később az ismét megvont engedélyt 15 ezer pengőért újra megszerezte.

Kijelentette azonban azt is, hogy több más kijárásáról is tud Rubineknek, amelyeket néhány földbirtokos javára követelt el. Neveket csak azért nem említ, mert nem akarja a jóhi-

szemű földbirtokosokat belekeverni a kellemtelen ügybe. A Házban néma csend lett urrá és így emelkedett szólásra Rubinek István. Az volt a válaszában lényege, hogy ő tulajdonképpen ügyvédi funkcióját teljesítette, amikor ilyen ügyekre vállalkozott. Andaházi Kasnya erre újra leszögezte, hogy hajlandó megismételni kijelentéseit. Rubinek válaszában élesen megjegyezte, hogy csodálja Andaházi magatartását, hiszen éppen egykor azonos pártállású képviselőtársa jött közvetlenül a választások előtt könyörögni hozzá, hogy szerezzen számára mandátumot.

Óriási zaj támadt erre, a közbeszólások lármája miatt a viharcsengőnek nagy szerepe akadt, alig lehetett rendet teremteni. A nagynehezen beállott csendben Andaházi és Rubinek külön-külön kéri az ügy összeférhetetlenségi bíróság elé utalását, mert mindketten hajlandók független bíróság elé menni.

Meghalt Wolfner József,

a Singer és Wolfner-cég birtagja — Egy Aradról elindult érdekes karrier vége

Budapestről jelentik: Budapesti távirati jelentés arról számol be, hogy Wolfner József, a Singer és Wolfner könyvkiadó-cég birtagja, a magyar kiadók szeniorja, 76 éves korában, hosszas betegeskedés után ma meghalt. Wolfner közeli szálak fűzték Aradhoz, amennyiben 1855-ben Aradon született. Szülővárosát anynyira szerette, hogy bár több emeletes palotája volt Budapesten, mégis az Aradi-uccában, a 62. számú házban lakott.

Wolfner Józseffel a magyar irodalom egy jelentős és virágzó korszakának egyik jelentős alakja költözött el. Ennek a korszaknak Wolfner József volt a lelke, ő volt az, aki buzdította az akkori fiatalokat, a most már befutott írókat és aki lehetőséget nyújtott nekik arra, hogy könyveik napvilágot lássanak.

Aradról indult el és éles szeme azonnal felfedezte az akkor fejlődő magyar irodalomban az új irókat. Egyike volt a legvállalkozóbb szellemű kiadóknak. Ő volt az, akinek kiadásában Herczeg Ferenc összes művei megjelentek és az ő vállalkozása nyújtott módot arra, hogy Herczeg Ferenc lapja az „Új Idők” meginduljon és azt a mai napig is a Singer és Wolfner-cég adja ki. Wolfnerék adták ki Kiss József verseit, Farkas Pál műveit, ők alapították meg az Egyetemes Regénytárat, amely a külföldi — jórészt romantikus irányú — írókat megismertette a magyar közönséggel.

Wolfner József legnagyobb érdeme talán az volt, hogy felkarolta a meséskönyvek és ifjúsági regények kiadását és ezáltal anyagi bázist szolgáltatott a magyar ifjúsági irodalom megeremeléséhez. A Singer és Wolfner-cég kiadásában indult meg Pósa Lajos „Az Én Újságom” című lapja és ugyancsak Wolfnerék adták ki Pósa Lajos összes műveit. A gyermekek körében valóságos fogalom volt a Singer és Wolfner-cég, mivel annak nevét ismertté tette a Filléres Könyvtár, a Pósa és Gaál Mózses mesék, valamint Dörmögő Dömötör és Tányértalpa Koma kalandjainak számtalan kötete. De a legnevezetesebb talán a Cöre Cübor-sorozat volt.

Wolfner Józsefet fehért a magyar irodalomban, a kiadóvállalatokon kívül a magyar gyermekek sokasága gyászolja, mivel benne azt a megértő embert veszítették el, aki nemcsak a felnőtteknek szóló írásokat adta ki és juttatta el a könyvkereskedések polcaira, de aki arra is gondolt, hogy a csöppnyi gyerekeket és az ifjúságot is irodalmi szellemű, szórakoztató mesékkel és regényekkel lássa el.

— **Uruguay nem fizet.** Londonból jelentik: Az angol fővárosba érkező jelentések szerint Uruguay kormánya ideiglenesen felfüggesztette külföldi adósságainak fizetését.

Nem kell reklám!

mert az aradi vevőkör meggyőződött arról, hogy

fehérneműeket

legolcsóbbat és legjobbat csak

Ruttkay & Botye

vászonáru üzletében vásárolhat.

— **Bombarobbanás a Vatikánban.** Rómából jelentik: Az Osservatore Romano című lap beszámol arról a robbanásról, amely a vatikáni bazilikában történt. A bazilika egyik eldugott szegletében robbanó-szerkezetet helyeztek el, amely nagy zajjal felrobbant, azonban komolyabb kárt nem okozott. A hír ennek dacára, Rómában nagy konsternációt keltett.

— **Fej-, váll- és ágyékrheumánál, idegfájásoknál, szaggyalásnál és zsabánál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos házi-szer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja.** Egyetemi klinikákon szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz gyors és biztos hatása, kitűnő gyomor- és béltisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Műtörténelmi előadás a Kölcsey-Egyesületben.** A Kölcsey-Egyesület az Iparosotthonban rendezett irodalmi előadásait hétfőn Lászlóné-Prohászka Elvira pompás összefoglalásával a ma író magyar lírikusokról befejezte. Előadásainak ehhez a sorozatához kapcsolódik még Sinna Dezső festőművész-tanárnak holnapi előadása a magyar képzőművészet utolsó száz esztendejének kiváló alkotóiról. A kitűnő szakember mondanivalóit nevezetes festményekről és szobrokról, vetített képek fogják szemléltetnővé tenni. A diaposzitiveket Fischer Aladár készítette, aki vasárnap a Kulturpalotában Schweitzer tanár előadásának volt kitűnő illusztrátora. Pénteken az előadás az Iparosotthonban 6 órakor kezdődik.

E hó végéig

INGYEN KAPJA

a 47 év óta fennálló

ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak

1932. március hó 1-től számítjuk.

A gyujtogatással vádolt malomtulajdonos szabadlábrahelyezését rendelte el az aradi törvényszék

Az ügyben befejeződött a vizsgálat.

Az aradi ügyészség intézkedésére még az év folyamán letartóztatásba helyezték Wolf Béla drauti-i malomtulajdonost, aki ellen az a vád merült fel, hogy *malomát és lakását felgyújtotta*, hogy ilymódon jusson biztosítási összeghez. Wolf Béla több ízben kérte szabadlábra helyezését, amelyet azonban úgy az ügyészség, mint a vádtanács is elutasított.

Néhány nappal ezelőtt — mint az *Aradi Közlöny* megírta — a malomtulajdonos újabb szabadlábrahelyezés iránti kérelemmel fordult az aradi törvényszékhez, amely ma döntött a kérelemre vonatkozólag. A törvényszék arra való tekintettel, hogy Wolf Béla ügyében a vizsgálat befejezést nyert, hozzájárult szabadlábra helyezéséhez, 10.000 lej kaució deponálása ellenében. A döntést ma hozták Wolf Béla tudomására, aki azonban még nem intézkedett a kikötött kaució deponálására vonatkozólag és így egyelőre az ügyészség foglya marad.

— Az aradi vízművek átépítésének ügye. A bucaresti-i legfelsőbb technikai bizottság ma tárgyalta az aradvárosi vízművek átépítésének ismeretes ügyét, amely hivatva lesz az év taaszára végre rendes ivóvízhez juttatni Aradváros egész lakosságát. Amint az *Aradi Közlöny* megírta, a legfelsőbb technikai bizottságnak mai ülésére Bucurestibe utazott Tripa Mihály városi főmérnök, a vízművek igazgatója is, aki személyesen tájékoztatta a bizottság előadóját az aradi vízművek szükséges átépítési terveiről. Mivel az esti órákig semmielőre értesítés Tripa főmérnöktől a város vezetőségéhez nem érkezett, ez annak a jele, hogy a legfelsőbb technikai bizottság minden különösebb vita nélkül megadta az engedélyt az ötmillió víz-építkezések megindításához. Tripa főmérnök a napokban érkezik haza Bucurestiből és azonnal hozzálát a nagyszabású építkezések előkészítő munkálataihoz.

— Letartóztattak Aradon egy kommunista agitátort. Az aradi sziguranca tegnap letartóztatásba helyezte Simon József aradi iparost, aki ellen az a vád merült fel, hogy kommunista agitációt fejtett ki és hasonló mozgalmakban részt vett. Simon Józsefet ma kísérik át az aradi ügyészségre, ahol a vizsgálóbíró kihallgatásának megejtése után elrendelte előzetes letartóztatását.

Monte-Carlo bombázása

— Párisi tanárnő előadása a Central-moziban. Az aradi középiskolák növendékeinek és tanári karának nagy érdeklődése mellett tartotta meg ma délután Yvonne Morin párisi francia tanárnő a városi Central-moziban veitett képekkel kísért előadását Párisról. A hatóságok képviselőiben dr. Serbanu György megyei prefektus, dr. Radu Cornél interimár-bizottsági elnök és dr. Moga Romulus rendőrkezes jelentek meg. A nagyszámú hallgatóság élénk tetszéssel kísérte a francia nyelvű irodalmi értékű előadást.

Azt beszélik

hogya ellúnt, vagy távollévő hozzátartozójáról vagy jövőjéről biztosat akar tudni, akkor okvetlen keresse fel Ujmiklakán 5-ik ucca 8. sz. alatt

Körösladányi

szuggesztort, aki egy jó médiummal mindenkinek rendelkezésére áll 3-8 óráig mindennap.

— Az aradvárosi munkanélküli-sorsjáték előkészítő bizottsága ma délelőtt tizenegy órakor ült össze legelőször az aradi vármegye házában, hogy a sorsjáték engedélyezése ügyében megtegyék a hivatalos lépéseket. Arad megye képviselőiben dr. Lázár Agoston megyei közigazgatási igazgató, a város vezetősége képviselőiben pedig dr. Jegessy Károly városi főügyész vettek részt az értekezleten. A bizottság megfogalmazta azt az okiratot, amelynek alapján kérést nyújtanak be a közmunkügyi minisztériumhoz, a sorsjáték hivatalos engedélyezése érdekében.

— Halálos gázolás ügye az aradi törvényszék előtt. Az elmúlt év folyamán Paulig András teherautójával elgázolta Cosma Axente aradi lakost, aki még a baleset színhelyén kiszendvedett. A halálos kimenetelű gázolás ügyében a törvényszék mára tüzte ki a főtárgyalást, a védelem azonban újabb tanúk kihallgatását kérte, amelyet a bíróság el is rendelt s a további tárgyalásra újabb határnapot tűzött ki.

— Két aradmegyei község torzsaikodása. Ötven tagú deputáció jelentkezett ma kihallgatásra dr. Serbanu György megyei prefektus előtt. A deputáció Szentpál község lakosainak képviselőiben jelent meg, hogy Cheresel községi bíró ügyében közvetlen határozatra bírják a megye vezetőjét. Hosszu idő óta ugyanis a község megoszlik a bíró személyét illetően és a két pártra oszlott lakosság között állandóak az elvi jelentőségű nézeteltérések. Ezért jött a deputáció a megye prefektusához, hogy döntson; a Cheresel-pártiaké-e az igazság, vagy a anti-Cheresel-párté...? A megye prefektusa a bizottságnak kijelentette, hogy legjobb, ha nem foglalkoznak rájuk nem tartozó ügyekkel. Amennyiben nincsenek megelégedve a jelenlegi községi bíró személyével, úgy hajlandó egy harmadik egyént nevezni ki a község élére, akiben közakarattal megegyeznek. A deputáció a megyei prefektus felhívásának nem tudott eleget tenni és így a dolog egyelőre emyiben maradt.

Ismeri a férjét

Egy ismert pesti asszony a Semmeringen töltötte az elmúlt heteket. Egy napon hirtelen csomagolt.

— Miért hagy itt minket, napviságos asszony? — kérdezte a szálló igazgatója. — A legszebb si-időnk van.

— Nyugtalankodom az uram miatt.

— Csak nem beteg?

— Azt nem, de valahányszor pénzt kérek tőle, postafordultával küldi.

— Halál a kutban. A petrisi csendőrség ma jelentette az aradi ügyészségen, hogy Vuik Tódor petrisi lakost a házában udvarán levő kutban holtan találták. Mivel bűntény nem forog fenn, a törvényszék megadta a temetési engedélyt.

Náthától mentesít: Anacot.

— Felmentés lopás vádjától. Negru György 42 éves crocni lakost lopás miatt jelentette fel vadházastársa, Popa Zsuzsanna. A feljelentés szerint Negru György — anidőn elköltözött közös lakásukból — több berendezési tárgyat vitt magával, amelyek nem képezték jogos tulajdonát. A mai főtárgyaláson Negru György igazolta, hogy amit magával vitt, az tulajdonát képezte, ezért a bíróság büncselekmény hiányában felmentette a lopás vádjától.

CORSO-MOZGÓ

— Egyetemi magántanár avatás. Aradi származású, dr. Balázs Gyula orvost, a budapesti Rókus-kórház I. Belosztályának adjunktusát, egyetemi magántanár avatták. Az új egyetemi magántanár Balázs Ferenc ny. árvaházi igazgató fia.

— A vonat elé vetette magát egy nagyváradi munkanélküli. Tegnap este a biharpüspöki pályaudvaron Varga Zsigmond nagyváradi állás nélküli kocsigyártó a vonat elé vetette magát. A peronon tartózkodó állomási személyzet az utolsó pillanatban vette észre az öngyilkosságot, úgy, hogy a robogó vonat elől nem sikerült elrántani a szerencsétlen embert. A vonat megállása után az öngyilkos segítségére siettek és megállapították, hogy csodálatosképpen nem gázolta halálra a mozdony. Azonnal beszállították a biharmegyei közpórházba, ahol ápolás alá vették. Mint később kiderült, Varga Zsigmond nagy nyomora miatt követte el az öngyilkosságot. Állapota súlyos.

Szellemi, testi diadalhoz segít: Ovomaltine.

— Hallamassek Anna dipl. fogász, a cluj egyetem stomatologiai tanfolyamát elvégezte s rendeléseit újból megkezdte, Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 15., I. emelet.

Érdekes terv egy aradi Práter létesítésére

Hogyan lehetne emelni a városligeti Elit-mozi forgalmát

Figyelmet érdemlő terv került a mai napon Aradváros vezetője, dr. Radu Cornél interimár-bizottsági elnök elé. A terv felvetője, egy közismert volt aradi köztisztviselő, M. I. közvetett uton azt a gondolatot terjesztette a város vezetősége elé, hogy a városligeti Elit-mozi forgalmának fokozása érdekében a mozi-épületet környező ligetben egy népszerű vurstlit kellene létesíteni, amelynek területén különböző mulattatást célzó mutatványos bódékat állíttatna fel a város, amelyeket aztán bérbeadhathá a tavasz közeledtével. Lehetséges volna az is, hogy a város csupán engedélyeket adna ki az illető bódék felépítésére a magánvállalkozók számára és csupán helypénzt szednének utánuk. Ilymódon a liget környéke rendszeresen megélnékülne és ez a rendszeres, természetesen inkább vasárnapi forgalom valószínűleg emelné az Elit-mozi forgalmát is, amelynek teljes hiánya miatt a városvezetés a mozi előadásainak beszüntetésére kényszerült.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa illetékes helyen kért véleményt a praktikusnak látszó terv felől. Értesüléseink szerint a város vezetősége a tervet ötletesnek és praktikusnak találja, de megvalósítása elé többféle szempontból akadályok gördülnek. Így elsősorban is a város a liget egyik külső részén a botanikus kert kivánja felállíttatni és ezzel kapcsolatosan a növénybiológiai laboratóriumot az egykori Elit-mozi nagytermében akarja berendezni, hogy itt az egyes aradi tanintézetek növendékei mikroszkópokkal tanulmányozhassák a növényeket. Másfelől pedig a város vezetősége nem szívesen áldozza fel a liget fennmaradó részének a fáit sem, amelyeknek feltétlenül a kivágására kerülne sor, ha az aradi Prátert fel akarják állítani. A fenti két szempont alapján Aradváros vezetősége egyelőre lemondott a terv megvalósításáról.

— Vizsgálat az ujszentannai bíró ellen. Dr. Rosu Vasile járási főszolgabíró, az ujszentannai képviselőtestület és dr. Scherer komlósi orvos, több pontból álló panaszára, vizsgálatot vezetett be Kramer István ujszentannai bíró ellen. A vizsgálat nagy érdeklődés mellett folyt le s azon az érdekelteken kívül, számos hallgató, valamint több német lap tudósítója is megjelent. Kihallgatást nyertek a panaszosok, Silberreisz Jakab, a Bauernverein elnöke, a megidézett tanúk és Kramer István bíró. Kramer bíró az ellene felhozott és szerinte alaptalan vádakot visszautasította, egyben kérte dr. Rosu főbíró, hogy — tekintettel a panaszok nagy terjedelmére, a védekezéshez megfelelő időre van szüksége — törvényadta jogánál fogva, védekezését legálisan időn belül írásban mutathassa be. Dr. Rosu főbíró honorálta Kramer bíró kérését. A vizsgálat legérdekesebb része az a pont, amelynek előzménye az ujszentannai sváb legények egy állítólagos „magyar” demonstrációja.

Világslágere.

Artin hashajtót kérjen orvosától.

— Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien, a téli idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt áron ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön szívostály, dr. Singer Richard egyet. n. tanár vezetése alatt —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

Corso-Mozgó mai műsora:

5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

MERÉNYLET AZ ORIENT-EXPRESSZ ELLEN. A legnagyobb sikerű bűnügyi film. Főszerepben: Charlotte Susa. Azonkívül MEDVEVADÁSZAT A KÁRPÁTOKBAN.

Három bandita meggyilkolta a kísérő fegyőröket

Borzalmas rémtett a balti-i tartományban

— Három fegyőr halálos küzdelme — Elfogták a banditákat —

Isiből jelentik: A balti-i igazságügyi hatóságok a mai nap folyamán értesítették a jasi-i ügyészséget, hogy a hírhedt rablóvezér, A. Valodi Vaipan, két társával együtt megszökött az őket kísérő három őrtől, akiket előzőleg meggyilkoltak. A három bandita életfogytiglani kényszermunkára van ítélve és büntetésüket a balti-i fegyőrházban töltik ki. A jasi-i ügyészséghez egyébként a következő részletes jelentés érkezett a hármas gyilkosságról és a rablógyilkosok szökéséről:

Al. Valodi Vaipan és két másik társa, akik mindhárman rablások és egyéb bűncselekmények elkövetése miatt, életfogytiglani kényszermunkára lettek elítélve, a napokban bejelentették a fegyőrház igazgatójának, hogy szeretnék, ha átkísérnék őket Orheire, mert az ottani vizsgálóbíró előtt igen értékes vallomást akarnak tenni egy rejtélyes gyilkosság ügyében. A fegyőrház igazgatója teljesítette a rabok kérését és azokat megbilincselve, a tegnapi napon három fegyveres őr kíséretében utnak indították Orhei felé.

A banditák csak ürügyképpen kérték az átszállításukat Orheire, valójában a vizsgálóbíró előtt egyáltalán nem volt szándékukban tenni és előzőleg úgy beszéltek meg, hogy utközben leütik az őroket és megszökönek. Valóban, amikor a orhei-i erdőbe érkeztek, rátámadtak az őrokre. Már egészen bent voltak az erdő sűrűjében, amikor Al. Valodi jelt adott és mindhárman megtámadták a gyanútlanul haladó fegyőröket. A veszedelmes banditák nehéz láncokkal sújtották fejbe őroket, majd egyikük gyorsan letépte láncait, a földön du-

lakodó örök egyikétől elvette a fegyvert, és azzal mindhárom őrt, alig egy lépésnyi távolságról agyonlőtte. A szerencsétlen emberek, akiket a golyók koponyájukon értek, pár perc alatt kiszenvedtek. Miután a gyilkosok végeztek áldozataikkal, megszabadították magukat a bilincsektől, a lőtt fegyőrök ruháit vették magukra, majd pedig a környékbeli községekbe mentek, ahol több kisebb-nagyobb lopást és betörést követtek el. Amikor a csendőrség tudomást szerzett a három fegyőr meggyilkolásáról, azonnal bevezette a nyomozást és ennek során ma délelőtt sikerült a három megszökött gyilkos rabot elfogni.

A gyilkosokat, erősen megbilincselve, nagy csendőri fedezettel, ma Isiba szállították, ahol az ügyészségen megkezdték kihallgatásukat. A veszedelmes banditák már régi ismerősei a rendőrhatóságoknak. A megdöbbentő hármasság gyilkosság a környéken nagy izgalmat keltett.

Az aradi feketeszesz-ügy vizsgálata befejeződött

A főtárgyalás márciusban lesz.

Az aradi feketeszesz-vizsgálat, amely hosszú ideig állott az érdeklődés középpontjában és nemvárt fordulataival szenzációvá dagasztotta ezt az országos panamát, egyes fázisaiban kezd befejezéshez közeledni. Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró ma zárta le a nagyváradi Egyesült Likörgyárak szesz-csempészésére vonatkozó ügy aktáit. Az ügy, mint emlékeztetés, Grosz Mór aradi autófűtővezető letartóztatásával kezdődött s egymás után kerültek a vizsgálóbíró elé a likörgyár igazgatói, *Ulmann Gottfried, Fellner*, valamint az ügy többi szereplői, *Weiszberger Mór* volt aradi szesznagykereskedő és *Jánosi János* pénzügyigazgatósági tisztviselő.

A nyomozást teljesen befejezte már a vizsgálóbíró és az ügy iratait ma tette át az aradi ügyészséghez a vádindítvány megtétele céljából. A hatalmas, vaskos dossziékat az ügyészség a napokban tanulmányozza át s amint a vádindítvánnyal elkészült, az iratok az aradi törvényszék elé kerülnek, amely március hó folyamán tizti ki a főtárgyalást ebben a nagy érdeklődést kiváltott ügyben.

Bonyodalmak az Andrényi-cég lefoglalt pezsgőkészlete körül

A pénzügyigazgatóság ragaszkodik a bírság kifizetéséhez — A lefoglalt pezsgőkészletet nem lehet elszállítani

Részletesen beszámoltunk arról a minisztériumi leiratról, amelyet az aradi pénzügyigazgatóság a közelmúltban kapott meg s amely 350.000 lej pénzbüntetést állapított meg az aradi Andrényi-cégre pezsgőgyárral szemben. A büntetést a földmivélségi minisztérium egy Aradon járt felügyelőjének jegyzőkönyve alapján vetették ki, amelyet azonban a cég felebbezése folytán, a pénzügyminisztérium 9600 lejre szállított le. A pénzügyigazgatóság közegei, midőn a kirótt büntetés behajtása végett a gyár helyiségében megjelentek, megállapították, hogy úgy az üzem berendezését, mint az ingatlanokat nyilvános árverésen két aradi pénzügyintézet megvette.

A megvétel tényével természetesen a pénzügyintézetek a gyár raktárhelyiségében lévő pezsgők birtokába jutottak, amelyek körül most nem várt bonyodalom keletkezett. A cégre kirótt, közel tízezer lejes bírság biztosítására ugyanis a pénzügyigazgatóság lefog-

lalta a cég raktárában talált pezsgőmennyiséget, amelyhez tehát a foglalás megtörténte miatt, a pénzügyintézet nem juthat hozzá. Közben vevő jelentkezett és az aradi bank nagyobb tételű pezsgőt kötött le eladásra, azonban az elszállítás elé most akadályként került az, hogy a pénzügyigazgatóság ragaszkodik az Andrényi-cégre kirótt bírság kifizetéséhez. A pénzügyi hatóságok álláspontja ugyanis az, hogy a bírság terheli a jogutódot is, mert az árverésen a teljes üzemet vette át. Mivel pedig a bírságot nem személyre, hanem az üzemre rótták ki, a folytatólagos felelősség terheli a pénzügyintézetet is, mint vevőt. A pénzügyi hatóságok álláspontja ellen, az aradi bank beadvánnyal fordult a pénzügyminiszterhez, amelyben kérte, hogy oldják fel a pezsgőkészletet a pénzügyigazgatósági foglalás alól, annál is inkább, mert amint az a felvett jegyzőkönyvekből megállapítható, a kirótt bírság az Andrényi-cégen már nem hajtható be. Különben is a bírság törlését javasolta a minisztériumnak az aradi pénzügyigazgatóság.

Tűzriadalom Arad főuccáján

Kigyulladt a vízvezeték borító papírnemű anyag — A kivonult tűzoltók okolták el a tüzet

A Boulevardul Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 11. számú házában, ma este tűz ütött ki. A tűz a falban elrejtett vízvezetékcső körül keletkezett. A vizsgálatban ugyanis, a beállott hideg időjárás következtében zavar keletkezett. Pollák Lajos, a ház tulajdonosa, ekkor szerelőt hívatott ki, aki a vízvezeték-csővet kijavította. E célból felbontották a hátsó épületszárny emeleti folyosóján lévő vízvezeték alatti sarkot, hogy a vizsgálatát ismét helyrehozhassák, ami sikerült is, majd azután a szerelők eltávoztak.

Este fél nyolc óra tájban, a hátsó épületszárny két emeleti lakásában, fojtó füst kezdett terjengeni. A lakók először nem tulajdonítottak fontosságot a dolognak és a kályhákat okolták a füst keletkezéséért. Beracka Pál, az egyik lakás bérlője azonban gyanakodni kezdett és mindenütt kereste a füst okozóját, míg végül a Beracka-házaspár földön játszódozó kisgyermekre észrevette, hogy az egyik sarokból füst szivárog elő a falon keresztül. Ekkor a másik lakás tulajdonosa, Pollák Lajos is megtalálta a füst forrását. A folyosón álló vízvezeték alatti nyílásból lángok csaptak ki és a kitóduló füst elárasztotta az egész emeletet. A megrémült lakók azonnal tűzoltókért telefonáltak. A tűzoltóság teljes apparátussal vonult ki a helyszínre, ahol csakhamar sikerült a tüzet eloltani. A falat kibontották és ekkor megállapítást nyert, hogy a tüzet a szerelők borszeszlámpája okozta, amelytől a vezeték csöveit borító papírnemű anyag tüzet fogott. A tűz egyideig lappangott a falban, majd a repedéseken keresztül, előtört. Szerencsére idejében észrevették a tűz kitörésének jeleit, úgy, hogy a tűzoltóság beavatkozása folytán, a tűzből kifolyólag nagyobb kár nem származott. A tüzesettel kapcsolatban, a tűzoltóság kivonulása nagy izgalmat keltett a Belvárosban és az esti órák dacára is, a ház előtt jelentékeny tömeg verődött össze, mely mindaddig nem oszlott el, míg a tűz eloltásáról nem szereztek tudomást.

Reinitz módszerével eltüntettek egy gazdag nagykarolyi kereskedőt

Friedmann Ignácot Kassára csalták — A kereskedő nyomtalanul eltűnt Kassáról — Levél a kereskedő öngyilkosságáról

Egy nagykarolyi kereskedő rejtélyes eltűnése tartja napok óta izgalomban Kassát. *Friedmann Ignác*, a nagykarolyi Grosz Testvérek-cég beltagja még nyolcadikán azzal utazott el Nagykarolyból hogy Solyván lakó rokonait látogassa meg. *Friedmann* azonban nem ment Solyvára, hanem kilencedikén Kassára érkezett és ott egy kisebb szállóban bérelt szobát. Kassára való utazásának célját senkivel sem közölte és családja így csak úgy tudta, hogy Solyvára megy és az ott lakó hugát magával hozza Nagykarolyba. Miután napok óta nem adott életjelt magáról *Friedmann Ignác*, hozzátartozói és cégtársai levelet intéztek hozzá Solyvára, azonban nagy meglepetésükre megtudták, hogy a kereskedő nem is volt Solyván. A kereskedő hozzátartozói tanácstalanul állottak, mert nem tudták elképzelni, hogy hová utazhatott *Friedmann*. Két nap múlva érdekes fordulatot vett az ügy, ugyanis az üzletbe egy levelet kézbesítettek, mely Kassáról lett feladva. A levél aláírójaként *Klein Józsefné* szerepelt. Az ismeretlen levélíró tudatja, hogy *Friedmann Ignác* Kassán öngyilkos lett és ne kutassanak utána. Elképzelhető a hozzátartozók rémülete e levél láttára. Nyom-

ban összeköttetésbe léptek a kassai rendőrséggel.

A kassai rendőrség csakhamar megállapította, hogy a szállóban, ahol *Friedmann* megszállt, csupán egy napig lakott, majd meghagyta, hogy hazautazik és azóta nem látták. Azt is megállapította a rendőrség, hogy az öngyilkosság nem történhetett meg, így tehát valószínű, hogy a levélíró félre akarta vezetni a hatóságokat. Az öngyilkosságot a hozzátartozók is kizártnak tartják, mert *Friedmann Ignác*nak semmi oka nem lehetett erre. Huszonhét éves, nőtlen ember volt, meglehetősen jó módú, így tehát az a gyanu merült fel, hogy valakinek oka volt arra, hogy *Friedmann* eltűntesse.

Érdekes, hogy *Friedmann Ignác* eltűnése is egy félrevezető-levéllel történt, mint az emlékeztetés Reinitz-ügy. A nyomozást a kassai rendőrség bünyügyi osztálya vette a kezébe, amely annak idején a Reinitz-ügyben is értékes szolgálatot tett, így remélhető, hogy a közel jövőben fény derül erre a különös bűntényre.

GÖRBE TÜKÖR

a leszerelési konferenciáról

Történet a leszerelt szakállról és arról, hogy miért nem kella Népszövetségnek beavatkoznia a távol keleti konfliktusba

Kínában hetek óta dörögnek az ágyuk. Genfben hetek óta leszerelnek a nagyhatalmak. Eredmény ugyan még nincs egyik fronton sem, de Kínában akad néhány ezer halott. Genfben pedig néhány jóízű történet, és a nyájas olvasónak egyelőre ezzel is meg kell elégednie. Remény mindenestre van, úgy Kínában, mint Genfben, de hogy melyik fronton a több azt nem lehet megállapítani. Genfben békegalamb röpköd (ilyen bélyeget csináltatott a figyelmes svájci posta a leszerelési konferencia tiszteletére). Azonban most hagyjuk ezt a svájci békegalambot sorsára és térjünk át a jóízű történetekre, mert ezeknek momentán nagyobb sikerük van. Tehát:

A konferencia izgalmas vizein egyszerre három új szakáll tűnt fel. Mindhárom egymáshoz közel, az olasz delegációban. A különös tüntetés arra indított, hogy felvilágosítsák az olasz sajtófőnökhöz fordulniak.

— *Öszinte zavarban vagyok. Lenne oly szíves megmondani, hogy melyik a tengerészeti és melyik a hadügyminiszteri szakáll.*

A felvilágosítás így szólt:

— Ha már mindenáron a mi szakállunkba kapaszkodik kérem figyelje. Az a kékes-feketén szikrázó szakáll *Grandi*, az a diszkrétan lengedező kecskeszakáll *Sirianni* tengerészeti miniszteré, az a harmadik pedig *Balbo* légügyi miniszter férfiaságát hangsúlyozza.

— És a jovialis csupasz arc?

— Az kérem *Gazzera* hadügyminiszteré. Ő szándékosan leszerelte a szakállát, hogy ezáltal is bizonyítékát adja a leszerelés iránti jóindulatának.

A leszerelési bálon feltűnést keltett *Litvinov*, a szovjetdelegátus és felesége. Litvinovon remek szmoking feszült, felesége azonban egyszerű bársonyruhát viselt, vállán tearózsával. A népbiztos ép egy szőke szépségnek udvarolt, a mikor az egyik svájci fotóriporter neki szegezte a lencsét. Litvinov nyomban kihuzta magát és arcán felragyogott a hamiskás mosoly. A gép elkattant és a svájci elégedetten dörzsölte kezét:

— *Na végre Anglia is meg van.*

A derék fiu azt hitte, hogy az angol külügyminisztert örökitette meg lapja számára. Másnap persze kiderült a tévedés.

A konferencián mindenki a távol keleti konfliktus miatt szörnyűködik, csak a hadviselő felek képviselői nyugodtak. Ha az ember megkérdi a japán delegátust, az csodálkozva válaszol:

— *Háboru? Ugyan ki keveredne Japánnal háborúba?*

Ha pedig valaki megkérdi, hogy miért nem lép közbe a népszövetség, akkor az alábbi választ kapja:

— *Kérem a dolog úgy történt, hogy a kínaiak véletlenül megölték három japánt. A japánok erre kivégeztek háromszáz kínait. A következő nap négy japánt segítettek át a kínaiak a Nirvánába. Erre a Meinyei Birodalom négyszáz fiát küldték utánuk a japánok. Maid öt japánt tettek el láb alól, mire...*

— És hol marad a népszövetség?

Nem kellett közbelépnie, mert a japánok maguktól beszüntettek minden rendszabályt. *Rájöttek, hogyha sokáig így folytatódik, nem marad egy japán sem.*

Azt mondják, hogy *Rheinbaben* báró, német delegátus, nem engedi magát lefényképezni olyankor, amikor eszik. Azt mondja, megszólnak otthon miatta, hogy míg az ország éhezik, a delegáció ilyen jól táplálkozik.

Valahogy így is van az egész leszerelési konferenciával. A leszerelési konferencia mint ha csak azért ült volna össze, a szónoklatok mintha csak azért hangoznának el, hogy otthon nyugodtak legyenek. Hogy — otthon lesz-e nyugalom, nem tudni, ebből a konferenciából azonban nem születik meg a leszerelés.

Argetoianu kényszerkölcsön-tervezete figyelmen kívül hagyja egy kapitalistaállam alaptörvényeit

A konverziót biztosító kényszeradó az állam minden osztályát súlyosan érinti — Hogyan lesz az öt százalékos adóból tíz százalék? — Mindenki pénzzé teszi ingallanait, hogy meneküljön az adó alól

Az ország lakói nem bírják a nemzeti hozzájárulás új terheit

Az a javaslat, amelyet az ország pénzügyminisztere „Nemzeti hozzájárulás” címén a parlament elé terjesztett, nemcsak politikai körökben váltott ki feltűnést és adott sok vitára alkalmat. Ezt a javaslatot elsősorban nem a politikusok körében tárgyalják izgatottan, de azoknak a sorában esik róla a legtöbbet szó, akiket a legközelebről érint, akiknek ez újabb — talán elviselhetetlen — terhet jelent.

Nem kell sok magyarázat hozzá: a „Nemzeti hozzájárulás” — tőke-adó, vagyon-adó és egyben talán a legsúlyosabb teher, amelyet a nemzet eddig elviselt, mivel az adózóknak jóformán minden osztályát érinti. Újabb adót jelent ez a javaslat a tíz hektáron felüli földbirtokosokra, a bányákra, a romániai kereskedelmi és ipari vállalatokra, a régi és új városi ingatlanokra, az állampapírokra, valamint a megyei és városi kötelezvényekre. A legérdekesebb azonban, ahogy ennek az új adónak az ősségét megállapítják. Az adó öt százalékát képezi a megadóztatott javaknak. Ezeknek az értékét viszont úgy állapítják meg, hogy azok jövedelmét megszorozzák hússzal.

Ime, tőke-adó egy olyan országban, ahol hiányzik — a tőke. Az adóról szóló javaslat pedig olyan alapokon nyugszik, amely figyelmen kívül hagyja egy kapitalista szervezetten felépült állam egész rendszerét. A pénzügyminiszter minden áron meg akarja valósítani a falusi birtokosság szanalását, végre akarja hajtani a konverziót. Meggyőződött azonban arról, hogy ilyen műveletet tőke nélkül nem lehet végrehajtani és ekkor egy olyan megoldáshoz folyamodott, amely tagadhatatlanul veszélyt jelent.

Ahelyett, hogy elősegítsék a tőkék képződését, fokozzák az általános zavart. Mert mi lehet ennek a javaslatnak a következménye? Tudvalevőleg *Argetoianu* javaslata úgy intézkedik, hogy csak a készpénz nem kerül az új, ötszázalékos adó alá. Mindazok tehát, akik meg akarnak majd szabadulni az adótól, igyekezni fognak értékesíteni úgy ingó, mint ingatlan javaikat. Csak fokozódni fog az a helyzet, amely ellen gazdasági körökben anynyi szó hangzott el: *folytatódni fog a készpénzösszegek teaurizálása, a készpénznek a gazdasági forgalomból való kivonása.* A javaslatnak természetesen következménye lesz az is, hogy tulajdonosaik számos ingatlant, értékpapírt vagy egyéb javakat akár veszteséggel is, el fognak adni, csak hogy ne kelljen az alacsonynak éppen nem mondható újabb „ötszázalékos” adót fizetniük.

A csőd szélén álló földbirtokok újabb terhei

Mert ha jobban meggondoljuk: ez az öt százalék nagyon sok esetben nem öt, hanem több, tíz, esetleg husz százalék. Ha — a mai árvíznyosok mellett — egy ingatlan jövedelmét hússzal megszorozzuk, akkor az ingatlan értékének éppen kétszeresét kapjuk. Ha tehát ez után az összeg után fizetünk öt százalékot adót, akkor ez az adó a tulajdonképpeni érték tíz százalékának felel meg. Az értékpapírok jövedelmének hússzorosa ma mintegy négyszeresét teszi ki az értékpapírok tőzsdés értékének.

Azonban mindezeket figyelmen kívül hagyva, nagyon nehéz elképzelni, hogy a javaslatból jelenlegi formájában törvény legyen. Ahol nincs, onnan senki sem vehet. Nem lehet újabb terhekkel sújtani a földbirtokokat, amelyekről maga a konverziós javaslat elismeri, hogy a csőd szélén állanak. Nem lehet újabb adókat fizettetni a városi lakossággal, amely naponta hangoztatja, hogy nem bírja adósságait kifizetni és amelynek egy tekintélyes rétegében megfogamzott már a moratórium gondolata. De nem lehet újabb közterheket rakni az új

tékpapírok tulajdonosainak a vállaira sem, amikor az értékpapírok a tőzsdén szinte nevetéses árfolyamokat érnek el.

Az államkincstár, annak ellenére, hogy külön prémiumot ad a pénzügyi tisztviselőknek, nem tudja fedezni költségvetési hiányait. Az ország adózó képessége annyira csökkent, hogy kérdéses: vajon még egy huszonötmilliárdon költségvetést is egyensúlyban lehet tartani. Honnan és miből fognak akkor újabb adót, milliárdokat behajtani?

Adós és hitelező — egyformán áldozat

A javaslat lényege tehát a következő: az adósoknak, akiket szanalni akarnak, újabb adókat kell fizetniük; a hitelezőknek viszont, amellet, hogy harminc évig kell várniok követelésekre, újabb összegeket kell fizetniük, hogy szanalják adósaikat és hogy „konvertálják” saját követeléseiket; arról nem is beszélve, hogy a közterhek újból tetemesen emelkedni fognak. Ha ez a törvény jelenlegi formájában megvalósul, akkor *Argetoianu* máris újabb javaslatot készíthet, de most már — a városi lakosság szanalásáról, a halott adóalanyok feltámasztásáról. Félő azonban, hogy ez a javaslat is csak javaslat fog maradni, anélkül, hogy a szanalás valóban megtörténne, mert az ilyen műveletekhez nem elegendők a törvényjavaslatok. Annál is inkább, mert mindeddig sem az orvostudományban, sem a közgazdaságban nem ismerik a halottak feltámasztásának módszerét. Az orvosnak tehát éppen ezért a betegséget nem kell komplikálni, hanem gyógyítani kell.

Dr. Windholz Béla előadása az Anyák Iskolájában

Az Anyák Iskolájában szerdán este értékes előadást tartott dr. Windholz Béla, a Therapia szanatórium igazgató-főorvosa. Az Aradon általános közkezdveltségben álló, kitünő orvos előadását zsfolt ház hallgatta végig. Dr. Windholz Béla nagykonceptióju előadása keretében kifejtette felfogását a nők pályaválasztásáról. Érdekes előadásának bevezető részében rövid történelmi visszapillantással világitotta meg, hogy a társadalmi rend és a házasság intézményének kifejlődése mint fosztotta meg a nőt vezetőszerepétől, s mint szorította egyre jobban csak a gyermekszülésre és háztartás vezetésére. Csak a legújabb kor — melyben a nőknek egyre kevesebb lehetőségük nyílik a férjhezmenetelre — vetette fel a nők egyenjogúsításának problémáját, hogy ezáltal lehetővé tegye számukra az önálló megélhetést, a szabad pályákra való érvényesülést. Feltétlenül szükséges a leánygyermeknek épp olyan taníttatása, mint a fiuké, s a felsőbb oktatás ingyenessé tételével meg kell adni a dolgozó leányoknak is az érvényesülési lehetőséget, mert köztük is nagyon sok a tehetség, de anyagi okok miatt a fejlődés lehetőségétől el vannak zárva. Minden leányt a hajlamainak, rátermettségének, képességeinek megfelelő pályára kell nevelni, s bár ma az elhelyezkedés nehéz, abban az új társadalmi rendben, mely most van kialakulóban, valószínű, hogy főleg tanítónők, tanárnők, orvosnők, csecsemő- és gyermekgondozónők az eddiginél sokkal nagyobb számban fognak elhelyezkedést találni. Nyomatékosan felhívja a szülőket, taníttassák leányaikat, mert csak a tudás az a föltétlen érték, amely örökké megmarad.

A közvetlenül egyszerű hangon elmondott igazságok egy órán keresztül kellemesen foglalkoztatták az odaadással figyelő közönséget, mely végül hosszas tapsokkal jutalmazta a népszerű előadót.

Angol tengereszeket gyilkolnak a japán bombák

Negyvenöt gránát esett ma a sanghai nemzetközi területen — Semmi remény a kínai csapatok visszavonására — A szovjet csapatok Mandzsuria felé nyomulnak — Tiltakozó jegyzék Japánnak

Washingtonból jelentik: Stimson abból tiltakozó jegyzéket küldött Japánnak, amelyben Japánt teszi felelősé, ha a nemzetközi területen lévő amerikai alattvalóknak hántódásuk történik. A tokiói külügyi hivatal egyik tisztviselője ezzel szemben nyilatkozott a lapoknak, amelynek során kijelentette, téved Stimson, ha azt hiszi, hogy csak Amerikának szabad alattvalói épségének biztosításáról gondoskodnia.

Japán lövedékek tegnap egyébként az angol rakpartot érték, a nemzetközi negyedben. Két angol katona olyan súlyosan sebesült meg, hogy életbenmaradásukhoz nagyon kevés a remény. Két kínai meghalt és öt megsebesült. A bombák egy angol hajóban is kárt okoztak.

A japán kormánynek egy európai városból származó értesülései szerint, a szovjet csapatösszevonásokat eszközölt, amelyeket Mandzsuria felé akar elindítani. A tokiói orosz körök nem is titkolták a csapatok átcsoportosítását.

A sanghai-i rendőrség ma a következő hivatalos közleményt tette közzé:

A tegnapi nap folyamán összesen 45 gránát esett le a nemzetközi területen. A gránátok 4 embert megölték, míg 14-et súlyosan megsebesítettek. A Subio nevű angol páncélos egyik megsérült tengeresze belehalt sérülései-

be. Hírek szerint, a japánok a hadműveleteket a hét végéig felfüggesztik.

A kínai japán követ közölte kormányával, hogy most már semmi remény sincs arra, hogy a kínai csapatokat önkéntes visszavonulásra bírják.

A japán légiflotta vezetősége száz főből álló repülőrajt egyesített Sanghai fölé és környékére, mert a napokban megtörténő átütő erejű offenzívánál fontos szerepet szántak a repülőgépeknek. Valószínűleg az offenzíva egy hétnél előbb nem történik meg.

A sanghai-i japán követ ultimátumot nyújtott át a város kínai polgármesterének, amelyben bejelentette, hogy a kínaiakra hárít minden olyan felelősséget, amely a nemzetközi területen lévő alattvalók és csapatok megtámadtatása következtében jár. Leszögezi azt is, hogy Kína ne gondoljon mindaddig az ellenségeskedés megszüntetésére, amíg a sor-katonái vissza nem vonja.

A Népszövetség ma este átnyújtotta a japán delegáció vezetőjének a kínai-japán konfliktus ügyében elkészített jegyzék szövegét. A jegyzékre válasz még nem érkezett, azonban bizonyossá veszik, hogy ha a Népszövetség továbbra is nyomást akar gyakorolni Japánra a keleti konfliktus elintézésé ügyében, úgy Japán minden valószínűség szerint kilép a Népszövetségből.

GHICA román külügyminiszter lelki leszerelést sürget a leszerelési konferencián

A kínai-japán embermészárlás közben a leszerelési konferencián tovább szónokolnak a politikusok.

A ma délelőtti ülésen Koscinnenyri finn delegátus után, Ghica román külügyminiszter mondotta el beszédét, amelyben csatlakozva a lengyel delegátus álláspontjához, a lelki leszerelést sürgeti. Románia biztonsági kérdése nem áll egyenes arányban a védelmi erővel, amelyek felett rendelkezik, mivel az utóbbi nem fedi teljesen az előbbi követelményeit. Ghica felemlíti, hogy Románia volt a legelső állam, amelyik a büntetőtörvénykönyv tervezetbe a háborús propagandát, mint büntetendő cselekményt felvette.

— A gazdasági feszültség, — folytatta, — csak akkor enyhül majd meg, ha az államok eltérnek a kétoldali kereskedelmi szerződések rendszerétől.

Ghica után Pilegel osztrák delegátus az általános lefegyverzést sürgette, Laidonek izlandi tábornok pedig a nehéz támadólegyverek korlátozását követelte. A délutáni ülés elmaradt és az értekezlet csak holnap ül ismét össze.

Békebeli bál hangulat lesz az aradi AKE-bálon

Minden esztendőben a bál szezon egyik kiemelt tancmulatsága az AKE-bál. Az idén — bár a bál idény erősen túlhaladott — az AKE-bál az eddigieknél is sikeresebbnek ígérkezik. A rendezőség fáradságot és költséget nem kímélve, munkálkodik az estély fényének és minden várakozást felülmúló sikerének érdekében. A bál pontosan 10 órakor kezdődik, amikor a kitünően összeállított zenekar eljátsza az alkalmi AKE-indulót, melynek zenéjét Glausius Tibor, a „Dácia” zenekar ismert karmestere és zongoristája szerezte.

A régi, legendáshírű bálak illúzióját hozza vissza a táncrend szerint beállított felkérés, amely alatt az elkérés tiltva van. Táncrendeket a Kun-ékszerüzletben előre árusítanak. Az estély kiemelkedő pontja az ötletesen megrendezett táncverseny lesz, amely teljesen igazságosnak ígérkezik, mivel a zsűritagok még csak nem is beszélhetnek egymással a verseny tartama alatt. A szupé ideje alatt hozzáik nyilvánosságra a bál legnagyobb meglepetését, amit egyelőre még szigorú titokzatosság takar. Az est szenzációja a Miss AKE-választás lesz, melynek három győztese értékes díjat kap a rendezőségtől. A két első díjat (egy-egy selyemruha) a Szentgyörgyi-cég a Lengyel Lőrinc-cég kirakatában már ki is állította.

Az AKE-bál rendezősége ma este 7 órakor tartja utolsó nagygyűlését az AKE teli klubhelyiségében. Már előre is megállapíthatjuk, hogy a lelkes rendezőgárda fáradozásairól ítélve, az AKE szombat esti tancmulatsága a legszebb, legelittebb és leghangulatosabb táncestély lesz ebben a szezonban.

SPORT KÖZLÖNY

Spanyolország brazilai futballistákat importál

Több játékos jelezte indulását

Beszámolt az Aradi Közlöny annak idején a Torinóban lejátszott olasz—magyar Európa-kupa mérkőzésről, amelyet az olasz válogatott nyert meg 3:2 arányban. Akkoriban sok szó esett a temesvári Tánzer szerepeltetéséről, amelytől a magyar válogató-bizottságnak, a FIFA ismeretes rendelkezései miatt el kellett tekinteni. Ugyanakkor az olasz válogatott, az egykori argentiniai válogatott legjobb csatáraival lépett a torinoi arénába. A mérkőzés egyéb fonákságai mellett kitűnt, hogy az olasz—argentinai kombinált szerezte meg az oly nagyon értékes győzelmet és a mérkőzés iróniáját. A mérkőzés után, a magyar sportorgánusok, Cesarini és Libonatti szerepeltetése miatt, sokat keseregtek és méltatlankodásuknak csak tápot adott az a körülmény, hogy a gyászos meccs után, az olasz „nemzeti válogatott” egyik illusztris tagja katonai behívót kapott Argentínából és sürgősen visszahajózott Délamerikába. A játékos, mint ismeretes, olasz állampolgárnak lett feltüntetve és mint ilyen, játszott az olasz klubban és az olasz válogatottban.

Az olasz játékos-import akciót Spanyolország is követte és most a brazilai játékosoknak egész raja szállt már hajóra, hogy a spanyol ó-hazában gyümölcsöztesse kivételes délamerikai futballtudását. A FIFA rendszabályai úgy látszik nagyon is labilisak és elasztikusak és a paragrafusok magyarizata a különböző kommentároktól függ. Legalább is a két félszigeti nép példája ezt példázza. A torreadorok földjén az idén vehemens bajnoki küzdelmek indultak meg. Plattko is elhagyta az andaluzi-i földet és az angyali-amatőr svájci havasok között telepedett le.

A sporttűzde legújabb jelentése szerint, a spanyol kikötőkbe a következő brazilai import-anyag futott be: Jaguares, a Vasco de Gama kitűnő csatára, és klubtársa, az ugyancsak kitűnő Leonidas, akik az F. C. Barcelona színeit öltik magukra. Indulásukat jelezték Cecino és Paulestina, akiket nem sokára követ az európai utra a brazilai válogatott hátvédpar, Aragon és Rodriguez.

Az orosz kormány ma nyilvánosságra hozta az orosz haderő adatait. Érdekes megemlíteni, hogy a Szovjet ezeket a katonai adatokat már hónapokkal ezelőtt zárt borítékban átadta a Népszövetség titkárságának, azzal a határozott utasítással, hogy azt ne bontsák fel, hanem úgy lezárva adják át a leszerelési konferencia elnökének. Ez a mai napon meg is történt és a jelentésből kitűnik, hogy a Szovjet tényleges hadserege 562 ezer emberből áll. Ebből 504.303 a szárazföldi hadseregnél, 28.658 a légi haderőnél, míg 29.039 a tengeri haderőnél teljesít szolgálatot.

Anyos Viola képkiallítása az aradi Kulturpalotában

Arad műértő közönségének őszinte érdeklődése előzte meg Anyos Viola, az általánosan ismert, markáns tehetségű festő kiállítását. A kiállítás ma nyílt meg a Kulturpalota termében. Anyos Viola ezúttal válogatott, tökéletes kidolgozású és meglepően friss beállítású képekkel lépett a nyilvánosság elé. A kivételes tehetségű festőművész minden ecsetvonása magán viseli az egyéni bélyeget. Merész színösszetételei, lelkes, meleg ábrázolóképesége és különösen jellemképeinek kifejező ereje, felcívethetetlen benyomást kelt a szemlélőben. Tájképeinek hangulata teljes visszhangra talál. Ezek közül a legszebbek a „Napsütésben”, amely egy kaszáját élesztő paraszt kitűnő portréját vetíti vászonra, megkapó szín- és fényfoltok reflektóriényében, valamint a tó tükreben visszamosolygó „Őszi tájkép”. Csak asszony keze festheti olyan élethűen az asszonyok tereferelését, mint ahogy azt Anyos Viola „Pihenő asszonyok” és „Tájkép a délutáni napsütésben” című festményein látjuk. Ezzel szemben arcképeiben semmiféle asszonyos lágyág nem jut érvényre. Rendkívül markánsak a „Cigányleány” háromféle pózba beállított karakter-képeinek kidolgozása. A legkedvesebbek talán mégis csak a ragyogó színekben, frissen csillogó csendéletek. Virágai szinte illatoznak, míg az almákra, cseresznyékre gusztust kap az ember. Ennyi szépet egyszerre nem is lehet áttekinteni s a lelkünkbe vésni. Anyos Viola kiállítását nem egyszer kell megnézni! (—s.)

Az Aradi Közlöny

asztali előjegyzési

Naptára
olcsón kapható

kiadóhivatalunkban

Bul. Reg. Ferdinand 4. és főtéri kiadóhivatalunkban a Minorita templommal szemben.

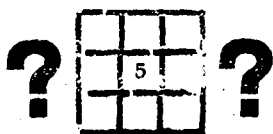
Viszonteladóknek
árengedmény.

5.000 lejes készpénzprémium!

Ennyit kap mindenki, aki cégünkől svájci garantált zsebórát rendel 225 lejért (csomagolási-ért és portóért külön 35 lej) és ugyanakkor beküldi az alábbi rejtvény helyes megfejtését.

HOGYAN KELL A REJTVÉNYT MEGFEJTENI?

Az ábra 9 kockájába 1—9-ig terjedő számjegyeket írunk be, olyan sorrendben, hogy az összeadásnál vízszintesen, függőlegesen és keresztben tizenötöt kapjunk végösszegképpen. A 15-ös összegnek az összeadásnál minél gyakrabban kell kijönnie.

FELTÉTELEK:

1. A beküldött megfejtést a beküldőnek alá kell írnia.
2. A prémiumok szétosztása nem történik sorsolás után, hanem a prémiumot megkapja mindenki, aki beküldte a helyes megfejtést.
3. Megrendeléseket csak 1932. március 20-ig fogadunk el. 1932. március 31-én az A. K.-ben közzé fogjuk tenni a rejtvény helyes megfejtését és azoknak a nevét, akik elnyerték a prémiumot.
4. A rejtvény helyes megfejtése dr. Florea Lupu, Cernăuți, Str. Iancu Flondor 1. szám alatt lakó közjegyzőnél van letétbe helyezve.
5. Minden megfejtő a rendeléssel egyidejűleg elismervényt kap, amely feljogosítja a prémium átvételére.
6. Aki több prémiumra tart igényt, fel van jogosítva arra, hogy több órát rendeljen.
7. Annak akinek az óra nem tetszik, 10 napon belül visszaküldjük a pénzt és visszafogadjuk az órát.
8. Az órát utánvétellel küldjük. A kiváltásnál 260— lej kell fizetni. Nem követelünk előzetesen semmit. Sziveskedjék a megrendeléseket és a megfejtéseket az alábbi címre küldeni:

Depozitul de Ceasornice „VULTUR” Cernăuți Str. General Mirescu 11. (Apt. 9.)

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY**Könyvszakértőket neveznek ki az aradi adókető-bizottságokhoz**

A pénzügyminiszter utasítása méltányos eljárásra. Naponta

husz adóárverést tüznek ki Aradon

A pénzügyminiszteriumnak ma terjedelmes utasítása érkezett le az aradi pénzügyigazgatóságához, amely direktívákat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy az adókető-bizottságok minő álláspontot foglaljanak el az adózó közönséggel szemben a kivetési munkálato alkalmával. A miniszterium álláspontja az, hogy a patenta fixa törvényen kívül megállapított adóknál a bizottságoknak a legméltányosabban kell eljárni. A patenta fixa bizonyos mértékig uniformizálta azoknak a kiskereskedőknek és kisiparosoknak adóját, akiknek évi jövedelme 150.000 lejnél nem nagyobb és az ily alapon történő adóketések elleni felelősségekben legfeljebb az osztályozás ellen emelhetnek kifogást az érdekelt kisiparosok és kereskedők. A többi iparvállalatoknál és kereskedőknél az adókető-bizottságok kötelesek magukat szigorúan a cég által bemutatott üzleti könyvek adataihoz tartani és az adókat csupán ezeknek az adatoknak figyelembevételével állapíthatják meg.

A cégek üzleti könyvei ellenőrzésének megszüntetése céljából a miniszterium utasította a pénzügyigazgatóságot, hogy a speciális adó-

kető-bizottságokba külön könyvszakértőt nevezzenek ki. A pénzügyigazgatóság a rendelet alapján a napokban dönt arról, hogy a speciális bizottságokba kiket delegálják a könyvszakértői teendők ellátására.

Itt írjuk meg, hogy a pénzügyminiszterium a közelmúltban távirati utasítást küldött az aradi pénzügyigazgatóságához, amelynek értelmében az elmúlt évi hátralékos adóösszegeket a legszigorúbb intézkedések foganatosításával be kell hajtani. Ennek tulajdonítható, hogy az adóhivatalok napoként átlagosan 20 adóárverést tüznek ki, amelyek közül azonban, — az adóhivatalok főnökeitől kapott értesítés szerint — rendszerint egyet sem tartanak meg. A legtöbb hátralékos adókető ugyanis, amikor látja, hogy az adóhivatalok komoly intézkedéseket foganatosítanak a végrehajtás megtartására, kifizetik hátralékos adóösszegeiket. Azoknál pedig, akik ennek dacára sem tudnak fizetni, rendszerint a Kereskedelmi és Iparkamara megbízottja el vétő jogával és felfüggeszti az árverés megtartását, ami által az érdekelt cégek, iparosok vagy kereskedők néhány napi haladékot kapnak, hogy a szükséges összeget előteremtsék.

Nehézségek Menyháza-fürdő átvétele körül

Az állam még ma sem vette át a kisajátított Wenckheim-birtokot — Abba-maradt átvételi munkálatok — Tárgyalások a fürdőtelep bérbeadására

Az elmúlt év őszének folyamán az állam megkezdte a menyházai kisajátított gróf Wenckheim-féle birtokok átvételét. Annakidei én részletesen beszámoltunk a kisajátítás előzményeiről és megemlítettük azt is, hogy annak ellenére, hogy a kisajátítás munkálatai kezdetüket vették, az állam még mindig nem állapította meg a kisajátítási árat. A kisajátítás megkezdésekor Wenckheimék jogi képviselője, dr. Széll Lajos aradi ügyvéd kontestációt nyújtott be az illetékes hatóságokhoz, amelyben azt kérte, hogy a birtok átvétele mindaddig ne vegye kezdetét, amíg az állam a kisajátítási árat nem állapítja meg.

Az átvétel azonban ennek ellenére megkezdődött és az állam képviselői megejtették a márvány fűrészgár, több parasztlakás és egyéb területek átvételét. Egy napon azonban az átvétel abbamaradt, az állami tisztviselők elhagyták Menyházát. Wenckheimék nem tudták mire vélni a dolgot, annál is inkább, mert

most már elhatározták, hogy átadják a birtokot, még a megváltási ár megállapítása előtt, annál is inkább, mivel az állandó bizonytalanság következtében nem eszközölhettek befektetéseket és így a fürdőnek, valamint a többi vállalatoknak a rentabilitása a minimumra csökkent. Az állam pedig az uradalomnak csak csekély részét vette át. Így nem történt még meg a bányák, a vasút, valamint a fürdő átvétele.

Legutóbb aztán az uradalom vezetősége a miniszteriumtól olyértelmű leiratot kapott, hogy abban az esetben, ha folytatni akarják az átadást, akkor nyilatkozzanak arról, hogy várnak-e addig, ameddig a kisajátítási árat megállapítják, vagy pedig hajlandók az átadást ennek megtörténte előtt is folytatni. A fent említett okokra való tekintettel Wenckheimék jogi képviselője leiratot küldött a miniszteriumba, amelyben tudatta, hogy beleegyeznek abban, hogy az átvétel a kisajátítási ár megállapítása

Figyelem!
Nem minden
prezervatív.
„OLLA”
ne fogadjon el
„OLLA” helyett
silány utáztatokat.

előtt megtörténjék. Erre a felíratra mindaddig nem érkezett válasz, úgy hogy a kisajátított menyházai birtokok átvételének ügye ismét függőben maradt. A jelenlegi körülmények mellett nem lehetetlen, hogy az átvétel csak ez év őszén történik meg és így a nyári fürdőszézon idejére a menyházai fürdő a Wenckheimék kezelése alatt marad.

Abban az esetben azonban, ha az átvétel előbb megtörténik, akkor az állam a fürdőt minden valószínűség szerint bérbeadja. Értesüléstünk szerint egy közismert aradi román ur máris tárgyalásokat folytat az állammal a fürdő bérbeviteléről. Ez természetesen mindaddig nem aktuális, míg az átadás meg nem történik.

— Koromzay Frigyes a Pesti Hazai Első Takarékpénztár igazgatóságának választmányi tagja. Aradi vonatkozású eseménye van a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Rt. folyó hó 16-án tartott közgyűlésének, amely — mint minden évben — ezuttal is általános érdeklődés közepette zajlott le. Az igazgatóság megválasztása során ugyanis az előkelő budapesti pénzintézet új választmányi tagjaként Koromzay Frigyes, az egykori Arad-Csanádi Egyesült Vasutak nyugalmazott vezérigazgatóját választották meg egyhangulag. Koromzay Frigyes általánosan ismert és közmegbecsülésnek örvendő tagja volt Arad egykori legelőkelőbb urtársadalmának és épp ezért új megbízatása régi ismerősei körében általános meglepedést váltott ki.

— Luxus-só az aradi trafikokban. Az aradi monopóliumok ma közzétették a bocsátott ki az összes aradi trafikosokhoz, hogy egy leérkezett miniszteri rendelet alapján kötelesek tőzsdéikben a monopol által forgalomba hozott luxus-sót is tartani. A só pergamentdobozba csomagolva, félkilós mennyiségben kerül forgalomba és annak árát a monopol 7 lejben állapította meg.

— Utasítás a lakbérleti szerződésekről. Bucurestiből jelentik: Az összes miniszteriumok utasították valamennyi alárendelt hatóságukat, hogy lakbérleti szerződéseket még e hónapban bontsák fel. A lakbérleti szerződések felbontása után előnyösebb szerződések megkötéséről tárgyalnak majd a miniszteriumok illetékes vezetői a háztulajdonosokkal.

— Vacsora Auboin tiszteletére. Bucurestiből jelentik: Roger Auboin, a távozó francia pénzügyi szakértő tiszteletére ma nagy vacsorát adtak. A banketten megjelentek: Popovici Mihály, volt pénzügyminiszter, Paua francia követ, Titulescu és Maniu, azonkívül a politikai és pénzügyi élet több számottevő egyénisége.

— Ötszáz munkanélküli új várost alapít. Concord Springs-ben (Arkansas állam) ötszáz munkanélküli dolgozik bányalátogatás szorgalmával egy új város építésén, illetve alapításán. Ezek az emberek valóságban „maguk kovácsolják a sorsukat”. Valamennyien egyszerű amerikai polgárok, iparosok, írók, papok, zenészek, gyári munkások, akik nem akarnak éhenhalni. Az érdekes kolónia egy nyolcezer holdas területet vásárolt meg olcsó áron. A földből mindenkinek egyelőre 10 hold jut. Mindenkinek ki kell vennie a munkából a részét. Már állnak a kisebb épületek, amelyeket közös erővel emeltek. Általában a múlt század negyvenes-ötvenes éveinek pionir-szellemé uralkodik az új honfoglalók között, akiknek vezére és elnöke: H. Cough dr. orvos.

A szerkesztő
STAUBER ISTVÁN
főel.

